

Hornosrnianska dychovka kedysi a dnes

Terézia Kebísková
Dominika Mynářová

Ako sa to začalo

„Zišli sme sa večer mladí na dedine pod orechom. Začali sme plieskať, chlapci klopať paličkami do taktu, spievať a už sme aj tancovali.“ Tak nám rozprávali rodičia aj starí rodičia. Po celom dni práce v horách, na poliach i lúkach boli na dedine spev a tanec veľmi žiadané. Už začiatkom 20. storočia u nás žili ľudia, ktorí sa pohrávali s myšlienkou muziky – dychovky v dedine. Prvú myšlienku založenia dychovky v Hornom Srní nastolil Michal Kebísek z Kamenca. Vznik dychovky sa datuje do r. 1917, keď sa Michal z Rakúsko-Uhorska navrátil z armády na fronte.

Kúpa prvých nástrojov

Náša dedina leží v údolí rieky Vlára lemovaná horami. Úrodnej pôdy bolo málo, táto neuvážila svojich obyvateľov. Na to, aby ľudia prežili zimu, boli nútení chodiť každú jar a leto robiť v poľnohospodárstve na majer (farmu). Podľa rozprávania priamych účastníkov chodili na majer do Cilintori v Rakúsku. Tu skrsla Michalovi myšlienka poskladať sa s ľuďmi na majeri, kamarátni a rovesníkmi na kúpu hudobných nástrojov, ktoré sa v tej dobe dali kúpiť iba vo Viedni. Gazda Šurán sa prihovril za Slovákov u pána majera. Ten doložil chýbajúcu čiastku peňazí, a tak kúpili vo Viedni 10 hudobných nástrojov. Na jeseň roku 1912 prišli domov z majera už s hudobnými nástrojmi Kebísek,

Kristín, Boháček, Kebísek (Kolar), Švajlenin, Mazán, Prošianský, Kebísek (Ondraš), Svedek, Papierník (Zadných), Michálik.

Skúšalo sa aj v krčme

V Súči bola dychovka, kde pôsobil hudobný odborník Štetina, ktorý chodil učiť do Srnia budúcich hudobníkov hrať na hudobných nástrojoch. Učili sa hrať u Kebísku v krčme na Kamenici a na Hornom Konci v Michálikoch chalupe. Začiatky dychovky narušila 1. sv. vojna. Michal Kebísek narukoval do vojny medzi prvými. Domov sa však vrátil bez pravej ruky. Ani táto skutočnosť neohrozila jeho lásku k hudbe a dal si vo Viedni vyrobiť atypickú trúbku – zatocenú na ľavú ruku. Po vojne niektorí muzikanti prestali hrať,

niektorí zomreli na španielku. Preto kapelník Peter Halát doplnil dychovku mladými. So starými muzikantami tak začali okolo roku 1926 hrať aj mladí chlapci – Jaroslav Papierník (Kostelníček), Ondrej a Jozef Černičkovi (Hanáček), Anton Breznický, Anton Svedek.

Nové nástroje na pôžičku

Cementáreň sa rozrastala výrobou aj pracovníkmi. V roku 1933 bola ukončená výstavba tretej šachtovej pece. Do cementárne prišiel pracovať z Moravy majster Častulík, priateľ majiteľov cementárne Spiškovcov. Bol muzikant a začal robiť dychovke kapelníka. V roku 1938 založil aj džez. Tvorili ho Častulík, Anton Breznický, Bartoš, Zálešák, Papierník a Bimka.

Koncom 30. rokov už dychovka rástla a bolo treba nové a nové nástroje. S tým súvisela aj požiadavka vymyslieť spôsob, ako ich čo najskôr zabezpečiť, ale hlavne za prístupnú cenu. Kapelník Jaroslav Papierník sa dozvedel, že v Opatovej sa rozpadla dychová kapela.

Problém bol v tom, že ponúkala na predaj len všetky nástroje ako celok. Pretože to bola na tú dobu na dedinskú kapelu, navyše bez kapitálu, veľká suma, počas večerných skúšok u Kostelníkov mladí chalani kuli plány, čo s tým. A tak mladý ženáč – kapelník Jaroš, ako mu hovorievali, zobral na nové nástroje pôžičku a Béla Mežík podpísal ručiteľ.

Pokračovanie na str. 6 →

Z rokovaní obecného zastupiteľstva

Silvia Kebísková, OcÚ

Obecné zastupiteľstvo v Hornom Srní na svojich zasadnutiach v decembri 2017 a februári 2018:

SCHVÁLILO

Rozpočtové opatrenie č. 3/2017 podľa predloženého návrhu.

Rozpočet obce vrátane programov a podprogramov na rok 2018.

Všeobecne záväzné nariadenie č. 9/2017 o zavedení a poskytovaní elektronických služieb v podmienkach obce Horné Srnie.

Všeobecne záväzné nariadenie č. 10/2017 o podmienkach poskytovania jednorazových sociálnych dávok pre občanov obce Horné Srnie.

Všeobecne záväzné nariadenie č. 11/2017 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území obce Horné Srnie.

Plán činnosti hlavnej kontrolórky obce na I. polrok 2018.

Plán zasadnutí obecného zastupiteľstva na rok 2018.

Komunitný plán obce Horné Srnie.

Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2018 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na dieťa materskej školy a školských zariadení so sídlom na území obce Horné Srnie.

Majetok:

- samostatná 1-izbová bytová jednotka s podlahovou plochou 31,47 m², nachádzajúca sa v bytovom obytnom dome súp. č. 762 v Hornom Srní, vedená na liste vlastníctva 2676, katastrálne územie Horné Srnie, vlastníctvo v 1/1-ine Obec Horné Srnie,
- spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach predmetného bytového domu s veľkosťou 31/744,
- spoluvlastnícky podiel s veľkosťou 31/744 na prislúchajúcom pozemku parc. KN-C č. 1191/27 zastavané plochy a nádvoria s celkovou výmerou 492 m², k. ú. Horné Srnie,
- spoluvlastnícky podiel s veľkosťou 31/744 na prislúchajúcom pozemku parc. č. KN-C č. 1193 zastavané plochy a nádvoria s celkovou výmerou 378 m², k. ú. Horné Srnie, vlastníctvo predmetného spoluvlastníckeho podielu na pozemku v 1/1-ine Obec Horné Srnie ako prebytočný majetok Obce

Horné Srnie.

- a) spôsob naloženia s uvedeným majetkom: odpredaj formou obchodnej verejnej súťaže.
- b) Súťažné podmienky na obchodnú verejnú súťaž.

Zmluvu o výpožičke na nebytový priestor vo výmere 29,12 m² v suteréne budovy kultúrneho domu, súp. č. 381, parc. č. 833/33 občianskemu združeniu Hornosrnianska dychovka, Súhradská 381/8, Horné Srnie, IČO: 51225492.

ZOBRALO NA VEDOMIE

Viacročný rozpočet obce vrátane programov a podprogramov na roky 2019 – 2020.

Stanovisko hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu obce Horné Srnie na rok 2018 a viacročnému rozpočtu na roky 2019 – 2020.

Správu hlavnej kontrolórky obce o činnosti za II. polrok 2017.

SÚHLASILO

S uzatvorením Zmluvy o odbornom dohľade nad prevádzkovaním pohrebísk v obci Horné Srnie s firmou KAMEgroup, s. r. o., Hlavná ulica č. 487/37, Košeca, na dobu neurčitú.

So zmenou druhu pozemkov:

KN č. 3113, 3115, 3355, 3364, 3365, 3380, 3381, 3382, 3383, 3384, 3385, 3387 vedených ako trvalý trávnatý porast s celkovou výmerou 41 328 m² a KN č. 3488, 3563, 3565, 3566, 3568, 3569, 3570, 3572, 3573, 3577, 3579, 3600, 3601, 4127, 4130, 4131, 4169, 4172, 4308 a 4309 vedené ako ostatná plocha s výmerou 118 110 m² na druh pozemkov lesná plocha.

POVERILO

Starostu obce odpovedať nesúhlasne na žiadosť p. Eleny Ligártovej a p. Petra Ligárta a informovať ich o obmedzeniach predaja podľa zákona o majetku obcí.

V tomto prehľade sú vypísané a zhrnuté len najdôležitejšie body uznesení. Presné znenie uznesení a kompletne zápisnice zo zasadnutí OZ spolu s výpismi z hlasovania poslancov sú k dispozícii k nahliadnutiu na Obecnom úrade v Hornom Srní, ako i na webovej stránke obce www.hornesrnie.sk

Dôležité!

Okresný úrad Trenčín, pozemkový a lesný odbor a Obec Horné Srnie zvoľávajú na **6. 4. 2018 t. j. piatok o 17.00 hod.** vo veľkej sále Kultúrneho domu v Hornom Srní

ustanovujúce zhromaždenie združenia účastníkov jednoduchých pozemkových úprav v katastrálnom území Horné Srnie (časť k. ú. miestneho názvu „Pod Vrškom“).

Pozývajú sa:

- vlastníci pozemkov a nájomcovia pozemkov podliehajúcich pozemkovým úpravám,
- vlastníci ostatného nehnuteľného poľnohospodárskeho majetku nachádzajúceho sa v obvode pozemkových úprav,
- fyzické osoby a právnické osoby, ktorých vlastnícke alebo iné práva môžu byť pozemkovými úpravami dotknuté,
- Slovenský pozemkový fond,
- Obec Horné Srnie.

Program:

1. Prezentácia a vysvetlenie základných pojmov a účelu pozemkových úprav
2. Založenie združenia účastníkov pozemkových úprav a vysvetlenie jeho úloh
3. Schválenie stanov a voľba predstavenstva združenia účastníkov pozemkových úprav
4. Diskusia
5. Záver

Prosíme všetkých obyvateľov a majiteľov pôdy v dotknutej časti, aby sa v čo najväčšom počte zhromaždenia zúčastnili, aby sa projekt pozemkových úprav mohol naplno rozbehnúť. Ďakujeme za pochopenie.

Obecný úrad v Hornom Srní

Kritika:

Psie výkaly okolo nás

Určite si nie jeden občan cestou na autobusovú zastávku všimol, že táto cesta je bohato lemovaná výkalmi od psov.

Mária Kussová

Nechápem psíckarov, prečo sa takto správajú a takúto špinu nechajú po sebe bez upratania.

Pýtam sa: **To máte aj svoje dvory takto zahnuté?** Každému jednému, čo chodí venčiť psy a neupracuje po svojom psovi, by som do týchto výkalov namočila tvár. Potom by asi pochopili, ako

sa majú správať. **Čo si o našej obci pomyslia cudzí návštevníci?** Že sme tu všetci špinavci? Toto sa tiež týka aj priestranstva v parku. Aj tu okolo chodníka sú nakladené samé kopy výkalov. **Do parku sa chodia hrať deti, cez leto si tam vedľa posedieť školáci na trávě.** Už snáď všetci vieme, že psie výkaly sú pre človeka nebezpečné. A to nehovorím o tom hnuse, keď ten-

to priestor vykášajú pracovníci obecného úradu.

Fajčiari zase dobre vedia, že na autobusových zastávkach nie je dovolené fajčiť. Aj napriek tomu tento zákaz porušujú a na upozornenie o nefajčení sa ešte drzo správajú. A to, že špačky hádžu pod nohy, je tiež správne? Kedy niekto z tých fajčiarov pozametá priestor okolo zastávky?

Svoje články a námety posielajte na adresu lipovec@hornesrnie.sk

Intenzifikácia triedeného zberu komunálneho odpadu v obci Horné Srnie

Naša obec požiadala v máji 2016 o nenávratný finančný príspevok z operačného programu Kvalita životného prostredia na realizáciu projektu Intenzifikácia triedeného zberu komunálneho odpadu v obci Horné Srnie.

Projekt bol schválený a v súčasnej dobe prebieha jeho realizácia. Predpokladaný termín ukončenia aktivít je v máji 2018. Hlavnými aktivitami projektu sú:

Triedený zber komunálnych odpadov

Vybudovanie zberného dvora pozostávajúceho z dvoch stavebných objektov (pri kultúrnom dome a pri pošte), ktorým sa zvýši kapacita zložiek triedeného zberu drobného stavebného odpadu, biologicky rozložiteľného odpadu a objemného odpadu. Prebiehajú stavebné práce v týchto dvoch lokalitách, výsledkom bude prístrešok pre zber biologicky rozložiteľného odpadu a manipulačnú techniku a priestor pre zber stavebného odpadu a objemného odpadu, kde bude umiestnená aj váha na jeho váženie.

Z projektu bola zakúpená aj technika: kolesový traktor s čel-

V rámci info-dňa sme našim žiakom vysvetľovali, ako správne triediť odpad.

FOTO: MARTA ŠTURMOVÁ

ným nakladačom a návesom, nosič kontajnerov, drvič biologicky rozložiteľného odpadu, váha a veľkoobjemové kontajne-

ry na zber jednotlivých zložiek triedeného odpadu.

Zvyšovanie informovanosti v oblasti odpadového hospodárstva

V rámci tejto aktivity sa uskutočnil informačný seminár pre žiakov základnej školy s tematikou triedeného zberu odpadov a infodeň pre obyvateľov obce. Počas infodňa sa rozdávali odborné brožúry s tematikou separácie komunálnych odpadov a informačné letáky. Odborná brožúra bola umiestnená aj na webovej stránke obce.

Otázky občanov

Odpovedá Jozef Húserka, starosta obce

Komu patrí nepoužívaná a dosť nevzhľadná plocha pred Jednotou pri železničnej stanici? Neplánuje obec túto plochu nejako využívať?

Plocha je vlastníctvom pani Mikušovej. Tohto roku tam idú stavať malé reštauračné zariadenie.

Viete nás, prosím, informovať o rekonštrukcii plôch za kultúrnym domom a vedľa pošty? Čo presne tam bude?

Rekonštrukcia plôch za kultúrnym domom a pri pošte je spojená s projektom Intenzifikácia triedeného zberu komunálneho odpadu v obci Horné Srnie. Pri pošte bude vybudovaný prístrešok a betónová plocha s oplatením. Za kultúrnym domom betónová plocha s váhou a oplatením. Tieto plochy budú slúžiť na uskladnenie techniky a zber triedených zložiek – biologicky rozložiteľného odpadu, drobného stavebného odpadu a objemového odpadu (drevo, nábytok...).

Predpoklad ukončenia tejto investičnej akcie je máj 2018. Tohto projektu sa týka aj nákup traktora, nosiča kontajnera, 12 ks kontajnerov, štiepkovača a traktorového prívesu, ktorý v súčasnosti používame.

Po výrube stromov pred kostolom zostali na ich miestach prázdne plochy. Čo s nimi? Neplánuje sa tam urobiť napríklad prístrešok na bicykle?

Vzhľadom na to, že výrub sa realizoval koncom októbra a pri odstraňovaní pňov bude nutné rozobrať aj značnú časť dlažby kvôli odstráneniu koreňového systému, nechali sme tieto práce až na jarné mesiace. Po odstránení pňov budeme riešiť náhradnú výsadbu. So stojanmi na bicykle uvažujeme na pravej strane kostola vedľa bočnej lode. V súčasnosti je tam zelená plocha, ktorá sa odstráni a toto už bude aj súčasťou úpravy priestoru okolo celého kostola. Neuvažujeme však o prístrešku, iba o stojanoch.

V akom poradí a kedy sa bude robiť úprava ulíc po zásehu plynárov?

Ulice Zbeziarska, Vrbová, Riečna vrátane priestoru pri kaplnke sv. Jána sa budú realizovať najneskôr do konca mesiaca máj 2018. Ulica Prúdová a chodníky Pod Orešovcom podľa harmonogramu prác od SPP, a. s., do konca augusta 2018. Povrchové úpravy na uliciach Záhumenská, Na Hornom konci a Dúbravská, kde pôjde plyn z veľkej časti do chodníkov, budú realizované ihneď po ukončení prác.

Ako to vyzerá s detským ihriskom v parku? Čo, kedy a ako sa plánuje upraviť?

Podali sme projekt vo výške cca 10 000 eur z grantu Úradu vlády SR, kde je naprojektované osadenie 1 ks domčeka, pružinových hojdačiek, lanovej hojdačky a prevažovačky ako doplnenie už existujúceho detského ihriska v parku. V prípade úspešnosti predpokladáme realizáciu do konca augusta 2018.

Svoje otázky môžete posilať na urad@hornesrnie.sk

Kód projektu:	310011B068
Celkové náklady projektu:	394 328,11 €
Nenávratný fin. príspevok:	374 611,70 €
Spolufinancovanie obce:	19 716,41 €

OPERAČNÝ PROGRAM
KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

EURÓPSKA ÚNIA
Kohézny fond

FOTO: SILVIA KEBÍSKOVÁ

Plánovaná rekonštrukcia detskej ambulancie

MUDr. Martin Zavřel

Počas mojej 15-ročnej praxe vo FN Trenčín na detskom oddelení som väčšinou pracoval ako intenzivista na JIS. Ekonomizácia zdravotníctva s negatívnym vplyvom na liečebný proces urýchlila moje rozhodovanie nastúpiť do Horného Srnia po otcovi. No nahradiť skúseného praktika na obvode je niečo iné ako liečiť ťažko choré deti na JIS. Napriek tomu nebanujem.

Priestory detskej ambulancie som dôverne poznal už z detstva. Z pohľadu dnešnej doby sú už staršie a rekonštrukcia je nevyhnutná, pretože nezodpovedajú minimálnym technickým požiadavkám podľa odborného usmernenia ministerstva zdravotníctva. Keďže pracujem v priestoroch, ktoré mám prenajaté od obce, rekonštrukciu musí schváliť obecné zastupiteľstvo.

Priestory pre ambulanciu

Pri príchode do Srnia som o možnostiach rekonštrukcie ambulantných priestorov rokovoval so starostom. V úvode sme sa dohodli na vyriešení označenia parkovania. Budova by sa mala v budúcnosti zateplovať z eu-

rofondov. Otázku väčšej rekonštrukcie starosta nepotvrdil, ale ani úplne nevylúčil.

Hneď na začiatku som bol oslovený aj majiteľom lekárne Nika, ktorý v tom čase už mal rozostavanú polyfunkčnú budovu, kde mi ponúkol priestory. Samozrejme, vidina nových, moderných priestorov sa mi zapáčila. Na základe ústnej dohody o budúcom nájme som oslovil architekta, aby mi prispôbil priestory, pretože pôvodné členenie ambulancie v budove lekárne nevyhovovalo spôsobu mojej práce. Avšak väčšie zásahy vzhľadom na pokročilý stav stavby nebolo možné realizovať. Posunuli sme priečku a zamurovali sme jedny dvere.

Výhody starého strediska

Postupom času som si začal uvedomovať výhody starého strediska. Rozsiahle priestory čakárne, priestrané toalety, prítomnosť kolegov – zubára aj internistu sa viackrát ukázala dôležitá (vybitý zub, možnosť natočiť EKG atď.). A preto som začal uvažovať aj o rekonštrukcii detskej ambulancie v obecných priestoroch. Ešte koncom roka 2017 som písomne požiadal o možnosť vystúpiť na obecnom zastupiteľstve so správou o práci ambulancie a nutnosti

Vizualizácia vynovenej ambulancie

rekonštrukcie priestorov. Hneď 2. 1. 2018 ma navštívil starosta, zaprial všetko dobré v novom roku. Pri tej príležitosti prehodil, že by sa dali uvoľniť z finančných zdrojov obce prostriedky na rekonštrukciu ambulancie, čo ma veľmi potešilo. Začal som pracovať na návrhu prestavby.

Rozdelenie nákladov

Zámer rokovať s obcou o rekonštrukcii som oznámil p. Mgr. Lavičkovi, majiteľovi lekárne Nika. Rozhodnutie, či ostať v starých priestoroch, alebo ísť do nových, pre mňa nebolo jednoduché. Veľmi dobre si uvedo-

mujem, že som tým p. Mgr. Lavičkovi skomplikoval plánované využitie niektorých priestorov budovy lekárne Nika. Z ekonomického hľadiska som odmietol výhodnejšiu ponuku s nižším nájomom, ale myslím, že veľká čakáreň pre deti a ich rodičov stojí za takúto investíciu. Asi som „stará škola“, ale mám za to, že dedinský lekár by mal patriť do obecných priestorov.

Oslovil som architektonický ateliér Ješík z Prievidze a začali sme pracovať na komplexnej zmene dizajnu, ako aj na zveladení vybavenia. Starosta, na môj podnet, na obecnom zastupiteľ-

stve predniesol projekt rekonštrukcie s tým, že financovanie bude logicky rozdelené na náklady na stavebné práce (uhradí vlastník budovy) a na náklady na vybavenie, ktoré uhradím ja. Zastupiteľstvo odsúhlasilo zámer s tým, že treba pripraviť rozpočtový list. V tejto fáze priprav sa práve nachádza náš projekt.

Pomôcť môžete aj vy

Touto cestou by som rád poukázal na možnosť podporiť našu spoločnú snahu o zveladenie priestorov pre našich pacientov poukázaním svojich 2% z daní na občianske združenie Aesculapu. Predovšetkým ide o celkom rozsiahle stavebné zmeny s vytvorením zázemia pre personál, kompletnú výmenu osvetlenia, realizáciu bezbariérového WC. Taktiež máme v pláne výraznú zmenu dispozičného riešenia ambulancie so zameraním na zvýšenie komfortu a intimity pri vyšetrovaní, vybudovanie hracieho kútika v čakárni. Na pláne je aj výmenu dverí.

Vzhľadom na rozsah je nutná dôkladná projektová príprava. Moja predstava je, že zrealizujeme stavebné úpravy ako aj inštaláciu nového nábytku počas plánovaného čerpania letnej dovolenky na prelome júna a júla. Predbežný odhad je 3 týždne.

Ďakujeme za vaše 2 %. Takto ich investujeme

Blíži sa obdobie, kedy je možné darovať 2% z daní nielen pre fyzické, ale i právnické osoby. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli svojimi percentami i Rodičovskému združeniu pri ZŠ v r. 2017.

PaedDr. Helena Kramáriková

Peniaze zvyčajne využívame na nákup učebných pomôcok, ktoré sú finančne veľmi náročné. Medzi darcov z daní vlani patrila aj a. s. CEMMAC v Hornom Srní, časť z tejto čiastky sme venovali na rekonštrukciu dielni, ale žiakov potešili najmä elektronické stavebnice Boffin. Ich využiteľnosť je obrovská. Potešili sa nielen žiaci, ale i vyučujúce fyziky, techniky, matematiky a krúžku Mladý technik. A prečo? Zhrnuli to p. zást. Mačinová a p. uč. Galková.

Elektronická stavebnica Boffin je obľúbenou edukačnou hračkou súčasnej modernej školy. Kto by nemal chuť postaviť si detektor lži alebo funkčné rádio. Naši žiaci sa so stavebnicou zoznamujú už na prvom stupni. V treťom ročníku na prírodovede zapájajú jednoduchý elektrický

obvod so žiarovkou. Môžu postaviť lampičku, vetrák či sirénu.

Základom všetkých projektov je doska, na ktorú si jednotlivé súčiastky jednoducho nadvakajú. Po zostavení si skontrolujú očakávané predpoklady. Overujú, či všetko funguje, ako má. Moderným spôsobom vyučovania získavajú trvácne poznatky z techniky a vedia ich reálne využiť.

Na druhom stupni ZŠ využívame stavebnicu Boffin v zmysle naplnenia cieľov ŠVP ISCED2 v predmetoch technika piaty až deviaty ročník a fyzika deviaty ročník.

Na technike sa žiaci so stavebnicou nudiť nebudú. Obsahuje veľké množstvo projektov. Začínajú jednoduchými a rozvetvenými obvodmi a zoznáma sa s veľkým množstvom užitočných elektrických súčiastok a s ich funkčným využitím.

V deviatom ročníku je stavebnica super edukačnou pomôckou pre tematický okruh magnetické a elektrické javy a elektrický obvod. Konštruktivistickým spôsobom vyučovania môžeme u svojich žiakov rozvíjať radosť z objavovania, skúmania a učenia. Zapojenie rezistorov, skúmanie ich funkcie v elektrickom obvode, meranie prúdu a napätia v rôznych projektoch robí vyučovanie fyziky dynamickým a pre žiakov veľmi zaujímavým.

Mladý technik – krúžok pre žiakov druhého stupňa využíva stavebnicu Boffin na prípravu na súťaž SOŠ–kársky päťboj, ktorú každý rok usporadúva SOŠ Dubnica nad Váhom v spolupráci s krajským odborom školstva. Práca so stavebnicou je jednou z piatich disciplín v súťaži a naši žiaci ju veľmi obľubujú.

FOTO: ARCHÍV ZŠ

Kamenček má nové kroje

1. marec je pre mnohých z nás symbolom prichádzajúcej jari. Ten tohtoročný bol však netradične jedným z najchladnejších dní celého zimného obdobia.

Eva Šumichrastová

Mrazivé počasie nám nedovolilo na jar ani len pomyslieť. Najvyšší čas pripraviť Morenu, vyniesť ju, zapáliť, pustiť dolu riekou a priniesť do dediny nové „letko“ – symbol nastupujúcej vegetácie a leta. Tak to už 6 rokov robia aj deti z folklórneho krúžku Kamenček. Aj pre najstaršie dievčatá z Kamenčeka bol 1. marec výnimočný deň – dostali nové kroje. A nie hocijaké! Sedem krásnych kompletných krojov im priniesli ich zhotoviteľky pani Dáša Kubičková so svojou mamou Jankou Deváthovou, ktoré by sme už pokojne mohli nazvať našimi „dvornými krojárkami“, pretože nám so starostlivosťou o kroje pravidelne pomáhajú.

Každý kroj pozostáva z malej spodničky (cudničky), veľkej bielej spodnice (sukne), rukávov s typickým červeným vyšívaným „obojkom“, modrého rubáča so vzorom drobného bieleho kvietku, bielej zásterky (fertuchy) a veľkého bieleho ručníka s ozdobným vyšívaním. Na výrobu jedného

kroja sa minulo takmer 14 m látky a 15 m krajky (k tomu stuhy, nite, panama, bavlnky, krajovky...). Predlohou krojov boli staré kroje, fotky a spomienky pani Janky na kroj jej babky Kebískovej (Hájnikovej). V skrini neostali ležať ani zvyšky látok, vyšlo z nich 5 malých sukienok a 3 zásterky. Premiéru budú mať kroje práve pri vynášaní Moreny.

Všetky finančné výdavky pokryl obecný úrad, ktorému za každoročnú podporu ďakujeme. Ďakujeme aj pani Janke Deváthovej a Dáši Kubičkovej za krásne kroje, ktoré nám ušili. Cieľom folklórneho krúžku nie je len spoznávanie a šírenie ľudových tradícií, ale aj úcta k hodnotám, ktoré nám naši predkovia zanechali. A kroje medzi ne určite patria.

Možno sa to niekomu bude zdať prehnané, ale pri pohľade na tú nádheru som mala zimomriavky. Práve sa totiž vytvorilo niečo výnimočné, niečo naše, srňanské, inšpirované životom našich predkov, vytvorené rukami našich ľudí. Niečo, čo tu po nás (dúfam) ostane a stane sa súčasťou našej kultúrnej tradície.

FOTO: ARCHÍV FS KAMENČEK

Keď ťa budú čepiť... Srňanci

Všetko sa to začalo v roku 2005 svadbou Katky a Jurka Savkovcov. Ako folkloristom sme im my ostatní členovia FS Srňan chceli pripraviť prekvapenie a začepčiť ich pekne po našom, folklórne.

Olga Mazánová

Obliekli sme sa teda do krojov a začepčili ich, ako sa patrí. Nikto nepredpokladal, že v niečom podobnom budeme pokračovať i naďalej. Po určitej dobe jedného z našich členov Jožka Martona oslovila kamarátka s prosbou o začepčenie na jej blížiacu sa svadbu. Slovo dalo slovo a my sme sa ocitli v Pruskom na našom prvom oficiálnom vystúpení.

Nečakali sme, že bude mať taký úspech. Začali sa ozývať kamaráti, rodinní príslušníci, folkloristi i nefolkloristi, ba dokonca i úplne cudzí ľudia, ktorým nás odporučili spokojní svadobčania. A tak sme časom takmer každú sobotňajšiu noc trávili na svadbách v rôznych kútoch Trenčianskeho kraja, ale napríklad i v Česku.

Hneď v začiatkoch sa vykryštalizovala skupina siedmich ľudí (päť dievčat a dvaja chlapci), ktorí s menšími „personálnymi“ zmenami začepčujú dodnes. Vytvorili sme si repertoár piesní z rôznych regiónov Slovenska, ako sú Východ, Trenčín či Horehronie. Vždy ide o naše srdcovky, piesne, ktoré sa nám páčia a ktoré nám, takpovediac, „sedia“. Sú buď typicky svadobné, ako napríklad Zbohom ostávajúce, ktorá je už akosi svadobnou hymnou, ale i rôzne iné piesne o láske, o odchode z rodičovského domu alebo o rôznych prípravách súvisiacich so svadobným kolotočom. Najväčším zdrojom je, tak ako to už v dnešnej modernej dobe býva, internet, ale i rôzne staré kazety či CD-čky.

Priebeh začepčenia je inšpirovaný tým, čo sme videli na svadbách v našom okolí, kde sa neveste po splnení troch podmienok, ktoré si sama určí, skladá z hlavy vienok, čiže závoj, a hlava sa jej pokrýva šatkou, resp. čepcom na znak toho, že sa zo slobodného dievčaťa stáva vydatá žena. Celé sa to nesie vo veľmi emotívnej atmosfére. Veľakrát i nám z kombinácie tlmených svetiel a pohľadu na dojatých rodičov či novomanželov naskakujú zimomriavky. No práve spomínané podmienky nevesty, ktoré si kladie pred samotným sňatím vienka, bývajú veľmi vtipnou časťou, najmä vtedy, keď sú aj svadobčania veselé kopy a vedľa si urobiť srandu sami zo seba. Vtedy sa dokáže približne 20-minútové

Stáva sa, že musíme i improvizovať, ako napríklad, keď si jemne potužená nevesta nechce ani po splnení všetkých podmienok dať dolu závoj z hlavy...

Postupne sa k začepčeniam pridali i hudobný sprievod vo forme muzikantov z FS Vršaťec, ktorí v rôznych zloženiach s nami začepčujú dodnes. Pričom opäť závisí len na svadobčanoch, či si prajú začepčenie s hudbou, alebo bez nej.

Ešte počas aktívneho fungovania FS Srňan bolo naše začepčenie zahrnuté i do vystúpení a naposledy ste mohli jeho ukážku vidieť počas programu prezentovaného k 40. výročiu založenia súboru. Za viac ako 10 rokov fungovania sme sa zúčastnili mnohých svadiieb, videli sme veľa krásnych neviest

začepčenie zmeniť i na hodinovú záležitosť. K obľúbeným podmienkam, ktoré plní najmä svadobná družina, patrí „vrabčací“ tanec družbov s vykasanými nohavicami alebo jedenie zákuskov so zaviazanými rukami, avšak fantázii sa medze nekladú. Veľmi peknou podmienkou bolo, keď neveste celá sála spievala jej obľúbenú ľudovú pieseň.

Nie každý tradíciu troch podmienok pozná, prípadne si ju na svadbe praje, a preto bývajú začepčenia aj bez podmienok alebo je podmienka napríklad len jedna. Všetko sa prispôsobuje požiadavkám ženicha a nevesty, ich predstavám, ktoré sa im my snažíme naplniť tak, aby sme im tento výnimočný okamih spravili čo najkrajším.

a vyzdobených sál, zažili veľa veselých príhod a mali sme možnosť byť súčasťou svadiieb napríklad hokejistu Mariána Hossu, miss Slovensko 2001 Jany Ivanovej, ale i mnohých z vás.

My sme sa za toto obdobie zmenili zo slobodných „začepčovačiek“ na zaneprázdnené maminy a oteckov so svojimi povinnosťami, no napriek tomu začepčenia fungujú naďalej a i v tomto roku sa kalendár svadobných sobôt úspešne naplňa.

Ak sa aj vy chystáte do chomúta a chceli by ste mať na svadbe niečo naše tradičné, slovenské, môžete sa obrátiť na p. Jaroslava Papiernika (Krička), ktorý vám všetko vysvetlí a poskytne bližšie informácie.

FOTO: ARCHÍV FS SRŇAN

Hodiny regionálnej výchovy

PaedDr. Helena Kramáriková

Na hodinách regionálnej výchovy žiaci spoznávajú život svojich predkov, históriu, kultúru, zvyky a prírodné krásy svojej obce i blízkeho okolia.

Jedným z miest, ktoré žiaci v týchto dňoch navštívili, je aj areál benediktínskeho kláštora na Veľkej Skalke a Kostol sv. Svorada a Benedikta na Malej Skalke, ktoré sú prepojené náučným chodníkom. Žiaci si vypočuli legendy o živote prvých uhorských svätých Svoradovi a Benediktovi, ktorí tu žili v 11. storočí ako pustovníci a ktorí sú zároveň patrónmi našej Nitrianskej diecézy. V 13. storočí tu bol založený benediktínsky

kláštor, ktorý v 16. storočí prevzali jezuiti. V areáli kláštora sa nachádzalo skriptorium, jedáleň, kaplnka a podľa najnovšieho archeologického výskumu aj podlahové kúrenie v domčekoch pre asi 70 mníchov. Po 40minútovej prechádzke lesom sa žiaci ocitli pri kostole na Malej Skalke, kde si uctili relikvie sv. Svorada a Benedikta a svoju exkurziu ukončili krátkymi zamysleniami krížovej cesty, ktorá sa nachádza

v blízkosti tohto pútnického kostola.

Regionálna výchova sa v našej škole vyučuje už desať rokov vždy v šiestom ročníku. V rámci vyučovacích hodín šiestaci navštívili viaceré zaujímavé miesta nášho regiónu, ako napríklad kaštieľ v Bohuniciach, hrad Beckov, Čachtice, románske kostolíky v Pominovci a Haluziciach a tiež veľkomoravské hradisko v Ducovom pri Piešťanoch.

Mladší žiaci sa na hodinách vlastivedy venujú skôr oboznámovaniu s miestnym regiónom. V rámci vlastivedného učiva o svojej obci tretiaci navštívili v marci hasičskú zbrojnicu a obecný úrad. Základné informácie o hasičoch a ich práci, výzbroji a výstroji im vekuprimeranou formou sprostredkovala pani Kubičková. Obecným úradom ich previedla pani Kebísková a na zvedavé otázky im odpovedal pán starosta. Ďakujeme.

Dychovka na svadbe v 50. rokoch

Hornosrnianska dychovka kedysi a dnes

← Dokončenie zo str. 1

Na jeseň 1938 sa po večeroch u Kostelníkov učili hrať aj do druhej v noci, preto sa po korunke skladali na petrol (petrolej). Na Silvestra, na Fašangy hrali už po dedine aj na svadbách, a tak splácali pôžičku.

Rôznorodá pôsobnosť

Činnosť dychovky bola veľmi rôznorodá. Hrali na svadbách doma i okolí, cirkevných obradoch, občianskych obradoch, v Cementárni aj na pohreboch. Po skončení 2. svetovej vojny dychovka výrazne obohatila kultúrno-spoločenský život v obci. Pôsobila ako dedinská aj závodná kapela Cementárne. Dychový súbor tvorili prevažne zamestnanci Cementárne. V 50. rokoch sa riešil generačný problém s prípravou mladých hudobníkov, ktorých učil a viedol hudobník Anton Breznický. V rokoch 1956 a 1957 sa mladí muzikanti prebojovali až do krajského kola mladých dychoviek. Staršia dychovka sa pravidelne raz do roka zúčastňovala na stavbárskych dňoch v Bratislave, v Trenčíne i doma. Občas v Brne, v Prahe i v kúpeľných mestách v celom Československu.

Hlavná činnosť dychovky však ostávala v zabezpečovaní kultúrnych podujatí v obci a na účasti na prvomájových manifestáciách. Tradícia a dobrá úroveň hudby je zachovaná aj naďalej. Kultúra v obci sa výrazne rozšírila po otvorení Závodného klubu ROH, 1966.

Pri závodnom klube účinkovali mladá dychovka i žiacka, ktoré sa pravidelne zúčastňovali okresnej prehliadky detských a mládežníckych súborov.

Štyri dychové súbory

V 70. a 80. rokoch bolo obdobie, keď v obci jestvovali štyri samostatné dychové súbory, z ktorých sa doplňoval základný dychový súbor. Učiteľom hudby bol František Maňas z Valašských Klobouk, ktorý učil už žiakov základnej školy. V kultúrnom dome bolo hudobné centrum výučby dychovej hudby, hry na klavír a harmonike aj bohatá kultúrna činnosť.

Najstaršia hudobná skupina Hornosrnianska dychovka patrila a patrí do kultúrneho života v obci, ktorej dlhoročným kapelníkom bol Ján Papierník. Robila a robí dobré meno svojim účinkovaním doma, v okolí, ba na celom Slovensku. Počas činnosti Klubu Cementár bola pekná tra-

dícia, keď pravidelne účinkovali v popoludňajších nedeľných koncertoch na terase klubu. To už bola dychovka obohatená o speváčky Juditu Turákovú a Júliu Blažkovú, ktoré spievali s kapelníkom Jankom aj s elektrickým ozvučením. Postupne sa v dychovke vystriedali speváčky Mária Kebísková, Ala Čerňáková, Marta Petrová, Anka Papierníková, Anka Prielesanová, Gitka Kebísková, Martinka Húserková a Mária Bulková. Peknou črtou lásky k dychovke je rodina Čerňáková či Cabalová, kde sa talent dedí z generácie na generáciu.

Vstup do ďalšej storočnice

Od prvých počínov dychovky, ktoré sa datujú do roku 1917, uplynulo viac ako sto rokov a možno povedať, že Hornosrnianska dychovka vstúpila do ďalšej storočnice s novým elánom.

Sté výročie dychovky bolo poznačené viacerými udalosťami – radostnými, ale, žiaľ, i tragickými. Pri príležitosti tohto významného jubilea zorganizovali členovia Hornosrnianskej dychovky dlhoočakávaný koncert, ktorého sa však nedožil jej dlhoročný kapelník Ján Papierník.

Funkciu kapelníka tak prevzal na krátke obdobie jeho syn Milan Papierník, no od marca tohto roka je kapelníkom Hornosrnianskej dychovky Peter Čerňáček, ktorý zastáva aj funkcie umeleckého vedúceho a predsedu občianskeho združenia.

Potreba zmeny

Počas mnohých rokov mávali členovia skúšky pravidelne každú stredu o 19.00 hod. Ako hovorí kapelník Peter Čerňáček, prehrali pár skladieb, pospomínali, zabavili sa. Zároveň uvádza, že s prvou myšlienkou „zmeny“ prišiel Augustín Galko: „Keď sme sedeli na terase v kaviarni, Gusto sa ma opýtal, či by som nemohol vybaviť koncert v parku alebo na terase pri kaviarni. Hovorím, že mohol. Tak som mailoval s Martou Papierníkovou, že by sme radi odohrali koncert a termín sme dali na 20. 8. 2017. Bolo nám to odobrené, a tak sme začali cvičiť. Na skúšku som doniesol nejaké svoje aranžmány a oznámil chlapom, že 20. 8. hráme koncert v Srní a 10. 9. v Trenčianskych Tepliciach pochody aj koncert pri príležitosti osláv hasičského zboru. Tak vznikol dôvod začať opäť aktívnejšie hrať, keďže dychovka pôsobila už len na omšiach, pohreboch či obecných oslavách.“

Systematické a pravidelné skúšky

Skúšky začali byť systematické – delené. Peter Čerňáček: „Začal som riešiť nástroj po nástroji, bicie, tuba, trombón, sprievodné trubky delená skúška, prehrali sme skladbu, išli sme na sekcie tenory (ešte s kapelníkom Jankom Papierníkom) a potom sekcia trumpety, sekcia klarinety a nakoniec sme to zahrli spolu a všetci sa čudovali, aké je to dobré. Takýmto spôsobom sme fungovali asi dva mesiace, potom sa už chlapci zabehli a keď som priniesol novú skladbu na skúšku, hodil noty na pult, tak na 90 % to už zahrli. Oba koncerty dopadli úspešne, ohlasy boli výborné, škoda, že sa toho nedožil aj pán kapelník Ján Papierník... Keďže chlapi chytli druhý dych, začalo sa cvičiť pravidelne v pondelok a stredu od 18.00 do 21.00 hod., sem-tam pauza na cigaretu. O 17.50 je každý poctivo nastúpený dolu v skúšobni, pripravený na nácvik.“

Žiada sa nová aparatura

Dychovka sa za 100 rokov svojho účinkovania nedostala k vlastnej zvukovej aparatúre. Preto umelecký vedúci navrhol,

1990: Na generálnej audiencii u pápeža Jána Pavla II.

Mládežníci z r. 1968. Stojaci zľava – V. Černička st.; F. Breznický; J. Chlebana; V. Černička ml.; J. Marton st.; P. Hošo; F. Mojto; F. Galko. Kľáčiaci zľava – J. Černička; S. Michálik; J. Breznický; A. Masár; L. Michálik

Medzivojnová zostava, okolo r. 1926

Dychovka v roku 1976

aby sa zorganizovala katarínska zábava, na ktorej dychovka hrála spolu s DJ Janečkom. Peniaze vybrané na vstupnom a konzumnom putovali do kasy a sú určené na postupný nákup aparatury. Katarínska zábava mala neuveriteľný ohlas, zúčastnilo sa jej cca 200 ľudí. Po pozitívnych ohlasoch, či už na kvalitu zábavy, alebo pestrosť repertoáru dychovky si ľudia žiadali „repete“, a tak dychovka zorganizovala aj štefanskú zábavu. „Každú zábavu robíme s malou dušou, či nepererobíme tých cca 800 eur, ktoré máme mínus vždy na začiatku každej zábavy, lebo nevieme, či niekto bude mať záujem, alebo nie. Štefanská však záujem ľudí potvrdila – účasť asi 250 ľudí a atmosféra perfektná,“ uviedol Peter Černička. Okrem klasických piesní odznali na veľké prekvapenie ľudí i skladby od Kandráčovcov, Repete či skupín Elán a Olympic.

Obrovský záujem

Pomedzi spomenuté akcie pripravila Hornosrniarska dychovka i vianočný program na Adventný koncert v Bratislave – Ružinove, vystúpenie na vianočných trhoch v Hornej Súči a napokon spoločne so speváckym súborom Srňan koncert v Kostole sv. Jána Nepomuckého v Hornom Srní. Po veľkolepom ohlase zo strany fanúšikov zorganizovala dychovka 3. 2. 2018 aj ochutnávku zabíjačkových špecialít a fašiangovú zábavu v Hornom Srní. Záujem zo strany obyvateľov bol veľký a účasť na zábave prekonalala všetky očakávania – v sále bolo približne 330 ľudí. Okrem už „skalných“ fanúšikov prišlo mnoho nových a zvedavých

ľudí, ktorí počuli veľmi pozitívne ohlasy na to, aké zábavy sa po novom robia v našej obci.

Plány do budúcnosti

Ako spomenul kapelník, Hornosrniarska dychovka má v pláne pravidelne organizovať akcie ako doteraz, t. j. katarínsku zábavu, štefanskú zábavu, zabíjačku s fašiangovou zábavou či

Aktuálnou novinkou je príprava CD k 100. výročiu kapely. „Ak všetko pôjde dobre a podarí sa nám zohnať aj nejaký sponzor, chceli by sme to stihnúť nahráť a vydať do Festivalu dychových hudieb, ktorý budeme usporadúvať 12. 8. 2018 (nedeľa) o 15.00 hod. Radi by sme na tomto festivale CD pokrstili a dali ho do éteru,“ dodal Peter Černička.

Aktuálnou novinkou je príprava CD albumu k 100. výročiu kapely.

majáles. Majáles bude mať svoju premiéru 30. 4. 2018 po lampiónovom sprievode. Členovia dychovky aktívne pripravujú 20 nových skladieb, či už v podobe česko-slovenských hitov, alebo i svetových od Michaela Jacksona či Metallicy. Lístky na majáles sa dajú zakúpiť v predpredaji v kaviarni v kultúrnom dome.

Noví členovia sú vítaní

V súčasnosti má Hornosrniarska dychovka 17 členov, pričom najstarším je Jozef Cabala st. z Nemšovej (76 rokov) a najmladším Marek Tallo (13 rokov). Peter Černička upozorňuje na fakt, že stále hľadajú nových členov do kapely, či už do dychovky,

alebo Big Band (Veľký orchester): „Novým členom dáme priestor učiť sa hrať na hudobných nástrojoch: trubka, trombón, klarinet, saxofón, tuba, klavír, basgitar, gitara, bicie – jedno-ducho, o čo bude záujem. Keďže má dychovka 100 rokov, je našou povinnosťou ju udržať a rozvíjať aspoň ďalších 100 rokov. Ale bez pomoci a záujmu mladých sa nám to nepodarí. Dychovku treba omladiť. Stretol som sa s p. Maňasom, učiteľom a skladateľom z Valašských Kloboukov, ktorý učil v Srní v 80. a 90. rokoch. Vtedy tu bolo 30 mladých dychárov. Teraz je na dôchodku, ale v Kloboukoch sa mu podarilo to, že na ZUŠ-ke je 500 žiakov a má dve 30-členné dychovky mladých dečiek, čo je neuveriteľné. Kiežby sa to podarilo aj tu.“

Big Band nacvičuje každú nedeľu o 17.00 hod. a hrá sa džez, swing, pop rock, funky a podobné štýly. V súčasnosti sa do tejto skupiny hľadajú huslisti, hráči na priečnej flaute, klavíri. Ohlásiť sa taktiež môže každý, kto by

chcel spievať komerčné či džezové skladby.

Občianske združenie

Dychovka funguje od novembra 2017 ako občianske združenie. Založené bolo hlavne kvôli fakturácii, keď hrá dychovka obciam alebo mestám, a tiež preto, aby mohli do budúcnosti prijímať 2 % z daní, čerpať dotácie alebo granty. Tým by sa zabezpečil chod dychovky, obnovili a nakúpili by sa nové nástroje, čo by prispelo k pozitívnej motivácii členov dychovky a, samozrejme, k zvýšeniu kvality hudby – teraz nástroje majú totiž cez 40 rokov.

Na záver zostáva len popriať dychovke veľa úspechov a síl do ďalšej storočnice. Pretože ako hovorí kapelník Peter Černička: „Takto aspoň trochu spríjemňujeme ľuďom nie vždy ľahký život. Hudba predsa lieči...“

**Terézia Kebísková
Dominika Mynářová**

FOTO: ARCHÍV J. BREZNICKÉHO A OCÚ

Žiacka dychovka „na prostred dediny“

1969: Rytmus Závodného klubu Cementár

Renesancia Hornosrnianskej dychovky

Jozef Polomský

Sto rokov snaženia sa o niečo pekné, dušu potešujúce, čo človeku dodáva optimizmu, radosti, estetického zážitku a v konečnom dôsledku aj sily do každodenného života nie je činnosť, ktorá by sa dala prehliadnuť. Naopak. Sto rokov je doba, ktorú si musia okrem všetkých ľudí užívajúcich pôsobenie takéhoto telesa ako je Hornosrnianska dychovka všimnúť aj historici, aby tie roky práce, odriekania, drilu a venovania času ukradnutého od jednotlivých rodín jednotlivých členov dychovky boli povšimnuté.

Umenie od nepamäti posúvalo človeka a jeho myslenie bližšie k dobru, lebo láska a obdiv ku krásnu robili človeka chápavejším a lepším. To platí aj o členoch, ktorí sa počas už spomínaných rokov usilovali svoj talent rozvíjať v službách dychovky, ktorá bola nositeľom umenia, dobrej nálady a radosti. Jej využitie bolo všestranné. Od zábavy, cez oslavy konané v obci, cirkevné podujatia vrátane posledných rozlúčení na cintorínoch a pod.

Počet účinkovaní dychovky sa asi nedá spočítať, čo hovorí o nenahraditeľnom význame tohto zoskupenia, za čo mu patrí aj obrovská vďaka a uznanie.

Keď hovoríme o začiatkoch a vzniku Hornosrnianskej dychovky, musíme hovoriť o hlavnej príčine jej vzniku, ktorý sa spája s už existujúcou cementárňou v Hornom Srní. Táto fabrika vytvárala aj priestorové a materiálne podmienky pre jej vznik.

Na to, aby takéto kultúrne teleso ako je dychovka vytrvalo sto rokov vo svojej činnosti, je potrebné nielen členov, hráčov, ale aj ľudí, ktorí sú schopní udržať úroveň pôsobenia telesa počas takej dlhej doby.

Veľká vďaka parí všetkým členom, ktorí pôsobili v dychovej hudbe po všetky roky jej existencie. Majú veľkú zásluhu na jej trvaní až do dnešnej doby, za čo im patrí obdiv. Zvlášť je potrebné si spomenúť na vedúcich členov – kapelníkov, ktorí po celé tieto roky držali a videli dychovku pohromade. Posúvali jej schopnosti, pripravovali ju na rôzne príležitosti, aby každá z nich mala slávnostný a dôstojný priebeh, čo vôbec nie je jednoduché.

Medzi hlavných organizátorov a kapelníkov patrili členovia rodín Papiernikovcov, Breznických, Černičkovcov. Menovite – Jaroslav Papierník, Anton Breznický, Cyprian Černička, Ján Papierník. Posledný menovaný Ján Papierník viedol dychovku aj ako sólista v speve až takmer do jej stého výročia existencie, keď nešťastnou náhodou tragicky zomrel. Jemu patrí veľká vďaka za snahu o udržanie hudobného zápalu hudobníkov na dobrej interpretačnej úrovni, ktorá je základom pre jej ďalšie napredovanie.

Na existujúcu úroveň a kreativitu hráčov dychovky nadviazal ešte za jeho pôsobenia ďalší z rodu Černičkovcov – Peter Černička. Pod jeho umeleckým vedením dostáva dychovka „nové krídla“. Jeho talent je neprehliadnuteľný po každej stránke. Počnúc stránkou interpretačnou, aranžérskou, skladateľskou a nakon aj manažérskou. Navyše s bohatými skúsenosťami s nahrávaním v nahrávacom štúdiu, ktoré prevádzkuje. Všetky tieto uvedené benefity Petrovho talentu sú silným motorom súčasných členov súboru, ktorý ich poháňa veľkými krokmi k väčším a väčším úspechom na úroveň ich interpretácie.

Tento progres je vnímaný nielen v domácom prostredí našej obce, ale aj mimo nej. Sme šťastní z tejto vydatenej renesancie a do ďalšej storočnice prajeme veľa úspechov, entuziazmu, vytrvalosti a veľa verných poslucháčov a priaznivcov.

Kekus Chorus

Mária Šimáková

Pred šiestimi rokmi som sa prihovarila pár dievčatám, či sa počas letných prázdnin nebudú nudiť. Na prvú skúšku sme prišli štyri. No aj to bolo dosť na to, aby sme si sprijemili večer spevom. Učili sme sa piesne, ktoré som poznala z detstva, z účinkovania v detskom spevokole, ktorý v 90. rokoch viedla Nataška Cíсарová. Začiatkom jesene sme sa začali učiť vianočné piesne, popové a dokonca aj folklórne. Nejaký čas sme sa hľadali v žánroch, no po príchode Lydky Murárovej a jej gitary bolo akosi rozhodnuté. Našli sme sa v gospelových skladbách. Slobodná živelnosť dreveného nástoja sa nám zaryla pod kožu aj do srdca. Spev nás natoľko očaril, že ešte v tom istom roku sme dokázali docvičiť

niekoľko skladieb a predviesť sa na Trojkárovom spievaní v miestnom kostole.

Cvičíme každý pondelok. Repertoár čerpáme zo spevníkov, internetu, ale najzaujímavejšie sú skladby, ktoré sme niekde počuli na živo. „*Atmosféru skúšok mám veľmi rada. Je to tam veľmi fajn,*“ približuje svoje dojmy Ivka Kebísková. „*Z piesní, ktoré sme nacvičili, sa mi páčia viac-menej všetky, ale viac možno Vládca a Po Tebe túžim viac,*“ myslí si Lenka Ochranová. „*Ja mám rada Jesu, adoramus Te, hoci paradoxne práve túto skladbu sme odspievali dobre iba jediný raz,*“ smeje sa Hanka Galková. Vskutku, nacvičiť viachlas tak, aby sme boli spokojné, býva občas veľká výzva.

Keďže viacerí z nás sú aj skauti, postupne sme začali častejšie účinkovať na skautských akciách. Posledné roky sme zvykli hrať napríklad na

táborových sv. omšiach. Aj keď to sami aktívne nevyhľadávame, keď sa naskytne príležitosť, radi si zaspievame aj mimo srňanského kostola. Spievali sme už na sv. omšiach v Nemšovej, Dolnej Súči, v Dubnici... Okrem toho, starší z nás chodia občas spievať na sobášne sv. omše kade-tade. Nemáme žiadne konkrétne plány, hoci, samozrejme, radi uvítame viac hudobných nástrojov i spevákov. No ako vraví Hanka: „*Snažíme sa žiť pre prítomnosť. Čas ukáže.*“ Napríklad po ľudových misiách v roku 2017 sa pridalo viacero mladších žiakov, tak sme si povedali, že skúsime s touto skupinkou pracovať systematicky a častejšie hrať na detských svätých omšiach. Ďakujeme všetkým, ktorí nám zatlieskajú alebo nás zastavia na ulici, aby nás pochválili. Veľmi nás to povzbudzuje.

FOTO: ING. JOLANA HIKLOVÁ

Sidónsky kostol zdobí krížová cesta srňanskej rodáčky

Anežka Kubíková

Rada by som sa s Vami podelila o príspevok, ktorý už vyšiel v mestskom spravodaji v Brumove-Bylnici. Týka sa Vašej bývalej spoluobčianky Emílie Zajícovej, rodenej Kebískovej. Iste si na ňu všetci spomínate.

NA 22. MARCA 2017 BUDEME ISTE DLHO SPOMÍNAŤ...

Dňa 22. marca 2017 nám naša spoluobčianka Emília Zajícová darovala do našej kaplnky vlastnoručne vyrezávanú nádhernú krížovú cestu. Veľmi jej za toto dielo ďakujeme, ale iste aj ona dostala veľký dar od Pána Boha. Svedčí o tom jej zručnosť a šikovnosť. Pracovala na nej dva roky. Pred niekoľkými rokmi tiež vyrezávala vianočný betlehem. Tieto dve diela budeme určite chváliť, modliť sa pri nich a rozjímať –

nielen naša generácia, ale aj tí, ktorí prídu po nás. Musíme sa im snažiť odovzdať naše dedičstvo otcov.

Svätenie krížovej cesty bolo 25. marca pri sobotňajšej svätej omši, ktorú slúžil otec Eduard, zaspieval spevácky zbor z Horného Srnia.

Bolo to vznešené, jednoducho nádherné.

Na záver Vás chcem pozvať, prídte sa pozrieť na toto dielo. Sv. omšu mávame každú sobotu večer. Tešíme sa na Vás.

FOTO: AUTORKA

Novoročné vinše, fašiangy, Veľká noc...

V Hornom Srní a v blízkom okolí majú historické zvyklosti veľa spoločného, čo svedčí o tom, že životné podmienky, kultúra i spôsoby života všeobecne sa na strednom Považí v histórii príliš nelíšili.

Alojz Krajčí

Začiatok roka

Na Nový rok si všetci bez rozdielu vinšovali už po svätej omši pred kostolom, čo bolo veľmi spontánne, navyše blízki priatelia či príbuzní sa dohovorili o vzájomných návštevách. V odpoľudňajších a večerných hodinách boli hlavní aktéri hudobníci, najskôr v uliciach obce a večer pri zábavách. Významné boli návštevy rodinných domov, kde kňaz so sprievodom vysvätil obydlie a kostolník urobil tradičný zápis na futrách vchodových dverí.

Aj ďalšie dni po Novom roku prebiehali podľa toho, čo bolo potrebné dokončiť pri spracovaní husacieho peria, „udelať“ nové koberce a najmä venovať sa dokrímeniu „mašura“, aby bola zabíjačka, ako sa patrí, lebo v rodinách sa produkty navzájom posielali na košťovku, čo malo svoj význam. Chladničky ešte neboli, a tak mali v rodinách čerstvé výrobky počas dlhšieho obdobia a pekné zvyky pokračovali. Už druhého februára bolo svätenie sviec, ktoré po vysvätení boli v domácnostiach pripravené a zapálené pri odchode príslušníka rodiny z tohto sveta.

Hromnice

Známe Hromnice patria práve spomenutému dňu a starší vždy pripomenuli: „... koniec sanice...“ V domácnostiach boli chovatelia zvedaví, či vajíčko znesú ich husi aj 24. februára, lebo vedeli, že z takého vajíčka sa vyľahne krivé mláďa (Matej). Také húsatka sme chránili, aj sme im pomáhali, lebo vo vode boli rovnocenné, ale na suchu vždy zaostávali za krdľom, aj keď odrástli.

Fašiangy, fašiangy

Začiatok fašiangového obdobia sa začína 40 dní pred Veľkou nocou. Vždy to bolo obdobie najveselšie. Plesy, bežné zábavy, divadlá, folklór, šport, ale aj príprava na jarné práce. V minulosti nebolo v Hornom Srní príliš veľa štandardných a špecializovaných miest na rôzne kultúrne či iné spoločenské činnosti, ale snaha bola značná. Trvale použiteľné priestory boli v Kantíne, kde manželka Lackovci vedeli mimo prípravy a servírovania stravy pripraviť i plesy, zábavy. Zároveň bola v tesnej blízkosti kolkáreň. Ešte predtým, a to až doteraz je to hostinec NA KAMENCI. Za to boli občania veľmi vďační, veď priestory, ktoré poznáte v súčasnosti, skýtali hrať, a to veľmi často divadelné hry, nadšenci stolného tenisu tu mohli odohrať súťažné zápasy,

Pochovávanie basy v r. 2003

dokonca i s medzinárodnou účasťou. Ani bývalý hostinec VODIČKA nebol mimo hry, mali pre hostí pripravený moderný gulečnický stôl. Hoci toho veľa v minulosti nebolo, ale aktivita pre akúkoľvek činnosť bola obdivuhodná. Keď sa postupne u nás podmienky pre kultúrny a spoločenský život výrazne zlepšili, dobrovoľníci pokračovali, ale aj obohatili kultúru o folklórne akcie.

Fašiangový deň

Preto nebolo problémom pripraviť program na posledný FAŠIANGOVÝ DEŇ. Dychová hudba bola základom, pridali sa krojovaní mládenci. Mimo krojov mali dobré nohy do tanca a na odmenu za tanec s dievčatami mali pripravené dlhé drevené ražne, na ktoré si napichovali výslužku (bola to slanina, klobásky), ostatné vypili alebo odložili a večer na muzike aj s hudobníkmi konzumovali.

Keď muzikanti začali hrať pred domom, kde mali dievčatá, mládenci ich vyviedli na dvor alebo ulicu, vytancovali a čakali, čo dostanú na ražň. Poďakovali a išli k susedom. Večer to bolo lepšie, tu si mládenci dievčence do tanca vyberali, lebo niektoré dievčatá sa pred tancovačkou doma schovali.

Stalo sa, že na zábavu ostalo už iba pár hodín, ale schopný mládenci za pomoci dievčencov pripravili všetko, aby AKT POCHOVANIA BASY mohli ukončiť do polnoci. Staršia fotografia Vám priblíži časť tohto zvyku, sú tam členovia folklórnej skupiny, ktorí ho vedeli. Ich program poskytoval verejnosti dobrú zábavu, hoci aj v miestnej športovej hale.

A začalo sa pôstne obdobie

Zaujímavá zvyklosť, ktorej je venovaná u nás i teraz veľká pozornosť (vdaka folklórnemu krúžku Kamenček), sa koná 14 dní pred Veľkou nocou. Je to deň vynášania predstaviteľky zla, chorôb a smrti MORENY a jej utopenie vo vode alebo v mláke. Tak, ako to robia naše dievčatá so sprievodom, ktorý končí hodením vymašlenej Moreny z mosta do Vlár.

Kvetná nedeľa

Zo zvyklostí boli pekné spôsoby, ako si spoločnosť začala všímať prebúdzanie jari. Najmä dievčatá si nabrali halúzky z brezy a bahniatka, so spevom navštevovali obydlia. Za spev dostali slepačie vajíčka. Po zafarbení vo vode, ktorá bola prevarená a zafarbená od cibulovej šupky, ich ozdobili vlastnými vzormi, a tak ich mali pripravené pre kúpačov na Veľkonočný pondelok. Ani mládenci nelenili. Z narezaných vrbových prútikov pletli korbáče štvoráky alebo osmoráky. Ak sa skupina kamarátov dohodla, tak si pripravili aj korbáč dlhý jeden meter, ktorý použili pri oblievačke jedovatých dievčencov...

Pálenie bahniatok pred kostolom

Pôstne obdobie vrcholí, v kostoloch sú spievané Pašie na hrubej omši. K bezmäsitej strave pribudli vajíčka, čo sa chápalo ako symbol znovuzrodenia.

Zelený štvrtok

Je to čas, keď sa ľudstvo kresťanských cirkví stíši a uvažuje o histórii viery, najmä zmeny

vo vlastnom živote. Hlasy zvonov vo vežiach kostolov zmĺknú a ich funkciu plnia rapkáče. Je to zaviazanie zvonov, ktoré bolo v Hornom Srní aktuálne až po roku 1789, keď bol postavený prvý kostol, ktorý bol prestavaný v roku 1942 mimo vežovej časti a pôvodný oltár je umiestnený nad terajším hrobom.

Veľký piatok

Deň ukrižovania Ježiša Krista, pôstny a v tichosti prežívaný deň. Ráno, ešte pred východom slnka, začalo umývanie v potôčku pre zdravie. Ovocinári štepili alebo presádzali stromky. Večer pri kladení Ježiša do hrobu je v kostole veľmi ticho, ale boli pritom takmer všetci veriaci, organizované skupiny. Boží hrob až do Vzkriesenia navštívilo množstvo ľudí, najmä rodičia s deťmi, a pritom si poklonou uctili Svätosť Oltárnu.

Vzkriesenie

Cez deň bol kostol stále otvorený. Pri hrobe boli prítomní vždy dvaja uniformovaní hasiči. Vzkriesenie prebiehalo vždy dlhšie, čo občania oslávili svojou početnou návštevou. Na samotnom obraze boli krojované skupiny a takmer všetci domáci hasiči v uniformách. Veľkonočný pôst bol ukončený, radostné vinše ľudí už pred kostolom. V kostole po skončení obradov hrala dychová hudba. V rodinách začala radostný život, čo sa prejavilo aj v jedle. Pripravené dobroty uložili na stoly, a to aj mäsité.

Veľkonočná nedeľa

Mimo toho, že sa do kostola vybrali aj Tí chlapi, ale aj naši kopačníci, ktorí v priebehu roka často absentovali. Dôležité prí-

pravy na oblievačku si mládenci dohodovorili, starší mali po obede príhovor, hlavne otcovia a odpoľudnia bol čas na rodinné návštevy. Ak pripadli tieto sviatky na skorší čas, veľmi dobré posedenia boli pri stále hrejúcich „kachliach“. Dievčatá mali ešte dosť času na domalovanie vajíčok.

Veľkonočný pondelok

Už skoro ráno sa vybrali na oblievačku najmladší, aby sa im ušli najkrajšie maľované vajíčka a čakali aj na nejaký groš. To bol signál pre dievčatá, aby sa pripravili na prírodnú vodu, ktorú mali kúpači, hlavne na Hornom Konci, z časti aj v strede obce dostatok. Začali koncerty dievčat, keď sa im ušlo jedno či dve vedrá čerstvej vodičky. Je pravda, že boli aj takí kúpači, ktorí veľa vody neminuli, ale o to viac vymasírovali nohy a chrbát najmä dospievajúcim dievčatám. Kúpači boli veľmi úctiví k ženám a babkám, vedeli pekne zavinišovať, za čo sa im ušlo i trochu hriateho... Pamätám si na príhodu z detstva, keď som bol oblievať babku Máriu, dostal som maľované vajíčko a vychádzajúc z ich dvora uvidel som mládencov, ako naberajú vodu z potôčka do vedier a čakajú, dokedy ich kamaráti privedú dievčence. Na drevených lavičkách na dvore sedeli s mojím dedkom Jurajom jeho kamaráti a sledovali, ako sa mládenci snažia a čakajú na dievčatá. Chvilu trvalo, až ich kamaráti prinášali dievčatá a vtedy sa to stalo: Mládenci zdriemli, jeden dedko chytil vedro s vodou, mierne pokropil spiachich a podal im vedro. Chlapci dievčatá statočne oblieali a domáca pani ich pozvala na pohárik. Keď odišli mládenci do ďalšieho domu, domáca pani pozvala na pohárik aj dedkov, lebo aj oni mali zásluhu na dobrej oblievačke.

Je chválou pre našu obec, že zvyklostí máme zachovaných veľa. Chcem pripomenúť, že náš folklór, aj napriek „dovolenke“ dospelých, má istotu, že nezanimie. V tunajšej škole máme mimoriadne dobré vedenie a skupiny mladých, ktoré vždy potešia pri rôznych príležitostiach a reprezentujú aj mimo našej obce. KAMENČEK iste nemusíme predstavovať. Ženský spevácky zbor SRŇAN je ochotný, ale hlavne schopný kolektív. Už takmer päť rokov v Kostole sv. Jána Nepomuckého spieva skupina mladých pri rôznych príležitostiach, je to KEKUS CHORUS. Bolo by potešiteľné, ak by VÝSTAVA výpestkov ovocia a zeleniny, dobového oblečenia a poľovníckych trofejí dosiahla označenie „zvyklosť“. Už ju naše ženy pripravili tretí raz. Čo na to pestovatelia v osadách? Starší si pamätajú, že taká zvyklosť u nás bola.

FOTO: ARCHÍV OCÚ

Ferdinand Galko: Spomienky na účinkovanie v Hornosrnianskej dychovke

Jarmila Pavlačková

Aké boli Tvoje začiatky v Hornosrnianskej dychovke?

Je všeobecne známe, že začiatky Hornosrnianskej dychovky hudby sa datujú už od roku 1917. Generáciu aktívnych muzikantov dychovky som začal vnímať už ako malý chlapec začiatkom 50. rokov, keďže v nej účinkoval aj môj otec Augustín Galko st. až do roku 1970, keď v dôsledku ťažkého úrazu svoju hudobnú činnosť ukončil. Genéza kapelníkov Hornosrnianskej dychovky hudby bola nasledovná: do roku 1968 bol kapelníkom Anton Breznický, do roku 1972 Cypirian Černička, do roku Ján Papierník.

Moje muzikantské učňovské začiatky sa datujú od roku 1966, keď sa kapelník seniorskej dychovky pán Anton Breznický podujal nás mádežníkov naučiť čo-to o muzikanskom kúste. Spočiatku bol veľký záujem o učenie, ale neskôr, ako to už

býva, zostali iba tí najvytrvalejší.

V júli 1968 som narukoval na základnú vojenskú službu na Šumavu a bol som rozkazom určený za praporového trubača, okrem iného aj na trúbenie bo-

jového poplachu ráno 21. augusta 1968 pri vpáde vojsk Varšavskej zmluvy do Československa.

Bol Tvoj vstup do seniorskej dychovky samozrejmosťou alebo problém?

Po ukončení základnej vojenskej služby v júli 1970 som chcel

účinkovať v rytmickej skupine v Hornom Srní, ale stanovisko vtedajšieho riaditeľa cementárne bolo jednoznačné: Buď budeš hrať v závodnej hudbe, alebo... V tom období na slobodné rozhodnutie bolo málo priestoru. Nakoniec som súhlasil a začal som ako jediný člen z mládežníckej dychovky hrať s otčovýmými rovesníkmi a ešte aj staršími.

Až v roku 1973 prišli do dychovky aj muzikanti z mládežníckej dychovky, a to František Breznický, Pavol Hošo a Ján Breznický. V tomto období sme my mladšia generácia muzikantov pociťovali potrebu priniesť do dychovky aj ženský spev, čo dovtedy pre staršiu generáciu bola utópia.

Ktoré speváčky účinkovali v dychovke v 70. a 80. rokoch?

Spomínam si, že ako prvá prišla do dychovky Mária Kebísková (Naňáková). Ďalšie dievčatá iba krátkodobo skúšali spievať,

a to Anka Papierníková (Šurých), Mária Jurenčáková (Húserková), Alenka Černičková (Panáková), Kristína Černičková a možno aj niektoré ďalšie. Najdlhšie spievali v dychovke Marta Petrová (Horná) a Gitka Kebísková, a to až do začiatku 90. rokov.

Aj príspevím ženského spevu Hornosrnianska dychovka získala viaceré ocenenia, či už na hudobných stavbárskych prehladkach, kúpeľných koncertoch, ľudových veseliciach a podobne.

Na akých hudobných podujatiach si najčastejšie s dychovkou hrával a na ktoré doteraz rád spomínaš?

Okrem už uvedených akcií to boli najmä svadby, tanečné zábavy, stretnutia rodákov v Bratislave, družstevné tanečné zábavy v Šálkovej pri Banskej Bystrici, krajské schôdze ROH v Trnave, v Bratislave, 1. máje a tiež aj pohreby, ktoré sme doprevádzali smútočným pochodom z bydlis-

ka zosnulého až na cintorín.

Rád si spomínam na stretnutie so sv. otcom Jánom Pavlom II. v máji 1990 v Ríme, ktorému Hornosrnianska dychovka hrala na audienii tak povediac do úška. Bol to pre mňa osobne veľký zážitok na celý život.

S Hornosrnianskou dychovkou som hrával bez prerušenia až do roku 1992.

Čo bolo dôvodom ukončenia hrania v Hornosrnianskej dychovke v roku 1992?

Pracoval som na generálnom riaditeľstve CEVA v Trenčíne. Keď po revolúcii došlo k zmene názvu na Cementárne a vápenky, spol. s r. o., Trenčín, bolo zmenené aj moje pracovné zaradenie, ktoré si vyžadovalo aj väčší počet služobných ciest, a tým aj väčšiu časovú náročnosť. Bol by som neúprimný, že niektoré zvyklosti z predošlého režimu mi v dychovke vadili a pamäť na rok 1977 mi ešte stále slúžila.

Vznik a história skupiny Blankyt

Ing. Jolana Hiklová

Hudobná skupina Blankyt vznikla 2. 2. 1975. Prvé skúšky kapely boli na hasičskej zbrojnici v Hornom Srní pod vedením Vladimíra Kebísku. Prví členovia kapely boli: bratia Dobiášovci - Ján a Jozef, Ján Breznický, František Beňo, Michal Císar, Rošto Kolínek, Ľubomír Beňo. V roku 1976 sa vrátil Ján Chlebana z vojenčiny a prevzal po p. Kebískovi kapelu, ktorej dal názov HS Blankyt a ktorá parila pod Závodný klub

Cementár. V tomto roku hudobná skupina absolvovala prvé kvalifikačné prehrávky v Trenčíne, konkrétne v kine Hviezda. Kapela hrávala rôzne oslavy, svadby, zábavy, plesy a rôzne kultúrne podujatia. V roku 1980 prevzal taktovku Mgr. Peter Schulcz, ktorý viedol kapelu do roku 2002. Počas pôsobenia kapely po otvorení hraníc sa hudobná skupina zúčastňovala na oslavách Kolping Familie kúpeľného mesta Bad Harzburg v západnom Nemecku. Počas účinkovania ka-

pely za 35 rokov sa vystriedalo 38 členov. Od roku 2002 do 2010 viedol kapelu Michal Černička st. a umeleckým vedúcim sa stal syn Peter Černička. Poslední členovia hudobnej skupiny Blankyt boli ako speváci Michal Černička ml. a Jozef Papierník. Bicie: Michal Černička st., trumpeta: Ľubomír Štefánek, klávesy: Andrej Černička, pozauna: Peter Černička. Po 35 rokoch účinkovania kapela ukončila svoje pôsobenie na hudobnej scéne.

FOTO: ARCHÍV M. ČERNIČKU

Marek Tallo**saxofón**

K hre na saxofóne ho priviedla mama, ale bolo to aj jeho rozhodnutie. Hrá štvrtý rok a je súčasťou hornosrnianskeho a no-vodubnického orchestra. Staršia sestra Patrícia hrá 8. rok na husliach. Marek by chcel v budúcnosti študovať na konzervatóriu.

Matej Kebísek**klavír**

K hre ho priviedol dedko, ktorý hrá v Hornosrnianskej dychovke. Keďže si doma spolu hrávali, prihlásila ho mama do umeleckej školy, ktorú navštevuje už piaty rok. Zatiaľ nemá ďalšie hudobné plány, chce si hrať najmä pre potešenie.

Lenka Štefánková**gitara**

K hre ju priviedla mama, ale chcela to aj Lenka. Hrá tretí rok. O budúcnosti ešte moc nerozmýšľala, ale určite by chcela hrať ešte aspoň dva roky. Na strednej by sa chcela viac venovať škole, gitara asi ostane len na chvíľu oddychu.

David Lipták**klavír**

K hre ho priviedla mama, ktorej je za to vďačný. Na klavíri hrá piaty rok. Starší brat Damián hrá na gitare. Skúšali hrať aj spolu, ale nevyšlo to. David by chcel v budúcnosti hrať v nejakom hudobnom telese. Jeho veľkým snom je raz hrať na organe v kostole.

Fabio Jacinto**cimbal**

Pôvodne sa chcel učiť hru na husliach, ale všetko už bolo obsadené. Jediný voľný nástroj bol cimbal. Už druhý rok sa teda učí hrať na tomto osobitom nástroji. Ak ho to bude baviť, možno to dotiahne na prvého afrického cimbalistu v ľudovej hudbe.

Roman Papierník**akordeón**

K hudbe ho priviedol dedko (tiež muzikant), s ktorým aj pravidelne cvičí. Hrá v akordeónovom orchestri AURA. Okrem množstva vystúpení a súťaží má za sebou aj víťazstvá v súťažiach s medzinárodnou účasťou. Staršia sestra Veronika hrá 9. rok na klavíri.

My sme malí muzikanti

Pre mnohé dnešné deti je hudba len príjemným spoločníkom pri „tukaní“ do mobilov či hraní počítačových hier.

Eva Šumichrastová

Našli sme však aj takých, ktorí sa hudbe venujú vo svojom voľnom čase a na okolitých základných umeleckých školách v Nemšovej, Dubnici nad Váhom, Novej Dubnici a konzervatóriu v Žiline študujú hru na rôznych hudobných nástrojoch. Mnohí z nich idú v šlapajach svojich rodičov, starých rodičov či strýkov a pokračujú tak v muzikantských tradíciách svojich rodín. čo poviete? O zánik muzikantskej tradície v Hornom Srní sa, dúfajme, nemusíme báť. Naším malým muzikantom prajeme veľa chuti do cvičenia a splnenie ich „hudobníckych“ snov. Veď možno práve medzi nimi rastie nový srňanský kapelník alebo organista.

FOTO: LUCIA ŠTEVURKOVÁ, VIII. A

Ema Papierníková**husle**

Ema si husle priala ako vianočný darček. Teraz už hrá piaty rok a v budúcnosti by chcela študovať na konzervatóriu. Každoročne úspešne reprezentuje školu aj v speváckych súťažiach.

David Compel'**trúbka**

Cvičí s mamou, ale o tom, že by chcel hrať na ZUŠ, sa rozhodol sám. Hrá druhý rok. Muzikantom je aj jeho dedko, hrá na klavíri. David sa chce stať vynikajúcim trubkárom.

Terka Riečičiarová**klavír**

Na klavíri hrá štvrtý rok a ešte by sa chcela naučiť hrať na gitare. Hudbe sa venoval aj jej ujo, ktorý hral na bicie. Terezka by aj v budúcnosti chcela študovať hudbu.

Peter Chlebana**flauta**

Na flaute hrá už štvrtý rok. Jeho dedko hrá na saxofóne. Peťo by sa chcel hudbe venovať aj v budúcnosti.

Matej Húserka**akordeón**

Hrá druhý rok. K hre ho priviedol ujo, ktorý tiež kedysi hrával. Cvičí dve hodiny denne.

Adam Nitschneider**klarinet B**

Hrá tretí rok. Neštuduje v ZUŠ, ale chodí k Petrovi Černíčkovi. Adamov otec hrával v skupine Vláranka.

Alex Černička**klavír**

Syn známeho hudobníka sa hre venuje prvý rok. V budúcnosti by sa chcel naučiť hrať na trombone alebo trúbke.

Rytmika

Eva Šumichrastová

Skupina bola založená 1971 .11.25 pod názvom Rytmika ZK Cementár Horné Srnie v zložení: Vladimír Koníček, vedúci skupiny (varhany), Cyril Slováček (bicie), Jaroš Scheubauer, Nemšová (sólo gitara, spevák), Jozef Ambrózy (basgitara), Jaroš Michálik (trubka), Jozef Marton (saxofón), Milka Kebísková (speváčka).

Priemerný vek muzikantov bol 25 rokov. Zriaďovateľom bol Závodný klub ROH Horné Srnie. V ZK mávala skupina aj svoje skúšky. Do júna 1976 hrávala Rytmika na rôznych kultúrnych akciách po celom okolí v ČR a SR. Len za rok 1975 to bolo 50 vystúpení, ktoré boli naozaj rôznorodé: Srnie – rybári, Ilek – svadba, plesy,

Rytmika na vystúpení.
FOTO: ARCHÍV V. KONÍČKA

zábavy, Srnie – MDŽ, Srnie – tanečný večierok, Štepán – ZRPŠ, Ľuborča – SZM, Trenčín – Laugaricio, stretnutie Sidónia, Srnie – ZDŠ, Trenčín – stužková, Spartak – Val. Klobouky, Srnie – venček, Patrovec, Popov, Brumov, Tatra... (zo záznamov kapelníka).

Od júna 1976 do októbra 1978 skupina pravidelne účinkovala v Trenčíne v hoteli Tatra (Elizabeth). Od r. 1978 do r. 1982 účinkovala opäť na rôznych kultúrno-spoločenských podujatiach. Tak napríklad 31. marca 1979 hrala Rytmika (v mierne zmenenom zložení

Koníček Vladimír, Marton Jozef, Michálik Jaro, Koníček Pavol, Stanislav Barčík, Pišný Rudo, Gotthardtová Hana) ku Dňu učiteľov v ZK za honorár 1 100 Kčs.

Od júla 1982 do r. 1995 mala skupina stály angažmán v nočnom bare liečebného sa-

natória Krym v Trenčianskych Tepliciach. Vtedy už jej súčasťou neboli dychové nástroje.

V priebehu rokov sa v skupine vystriedalo 7 speváčok a ďalší štyria muzikanti. Ako to vtedy bývalo zvykom, aj Rytmika sa pravidelne zúčastňovala hodnotiacich skúšok, kde sa nachádzali v najvyššom III. kvalifikačnom stupni.

Najdlhšie v skupine hrali: Vladimír Koníček (vedúci skupiny, klávesy), Pavol Koníček (basgitara), Rudo Pišný (bicie), Stanislav Barčík – Nemšová (gitara, spev). Neskôr bubeníka vystriedal Pavol Breznický a v tejto zostave hrala skupina posledné štyri roky.

V roku 1992 prestala skupina účinkovať pod zriaďovateľom ZK Cementár a začala éru samostatného podnikania pod názvom Rytmika. Svoje pôsobenie ukončila vo februári 1995.

Veril som, že skauting sa obnoví

Keď zakladal skauting v Hornom Srní, bol čerstvý dôchodca. Napriek tomu sa do toho vrhol s elánom, ktorý by mu mohol závidieť ktorýkoľvek tridsiatnik. O pár rokov neskôr si k tomu pribral koordinovanie slovenských oldskautov. Pri **Vladimírovi Janečkovi** človek skrátka pochopí, že skauting nie je limitovaný vekom – iba duchom.

Peter Murár

Skauti Ťa volajú Bobor. Ako si k tomuto menu prišiel?

Pochádza ešte z čias, keď som bol chlapec. Mohol som mať dvanásť – trinásť rokov. Mali sme takú partiu a ja som ich akože viedol. Volali sme sa Šedí bobři. V tom období som sa dostal k skautingu – vedel som, čo to je to skauting, hoci skautské hnutie bolo komunistami zakázané. Ako dieťa som si to nezažil (komunisti skauting zakázali v r. 1950, keď mal Bobor 7 rokov – pozn. aut.).

Ako si sa k tomu dostal, keď to bolo zakázané?

V Štítnej, odkiaľ pochádzam, kedysi skauting bol a ja som sa dostal k skautským časopisom. Boli krásne ilustrované, obsahovali pekné príbehy, návody... Tak ma to zaujalo, že sme sa s kamarátmi o niečo podobné pokúšali. Boli sme štyria – piati. U nás na povale sme mali klubovňu. Všetko, samozrejme, neoficiálne. Snažil som sa nakontaktovať aj na bývalých skautov, ale všetci mali strach. Neskôr som kvôli tým časopisom začal aj trochu zanedbávať školu. Stalo sa, že matka mi to hodila do pece (smiech).

V 50. rokoch bol socializmus dosť tvrdý. Nemal si kvôli tomu problémy?

Jeden problém som mal. Totiž, my sme o tom, že skautujeme, normálne hovorili. Aj sme si vyvesili vlajku z okna klubovne. No a niekto to na nás povedal. Prišli po nás eštebáci a zobrali nás do Valašských Klobouků. Tam nás dusili dve – tri hodiny na výsluchu. Chceli vedieť, kto je náš vedúci. Oni si totiž mysleli, že to tam nejaký vedúci zakladá skautský oddiel. Hovoril som im, že my nemáme vedúceho, ale neverili mi. Potom si predvolali aj otca. Bolo to nepríjemné. Našťastie sme z toho žiadne väčšie problémy nemali.

Bol si súčasníkom známeho spisovateľa a skautského vedúceho Jaroslava Foglara. Stretli ste sa niekedy na nejakej skautskej akcii?

Áno, stretli. Dokonca dvakrát. Ale až v 90. rokoch na skautskom sneme v Prahe. V tom čase to bol už starý pán. Keď som ho zbadal, išiel som za ním – len tak ho pozdraviť a povedať, že som veľmi rád, že ho vidím osobne. Mám od neho viacero kníh, napr. Záhada hlavolamu.

Máš aj fotku?

Nemám. Vtedy to nebolo také, že by sa každý s každým hneď fotil. Ani veľmi nebolo čím.

Skauting si nevieme predstaviť bez letných táborov. Máš prehľad, na kolkých si sa zúčastnil?

Bolo ich tridsaťjeden. Svoj prvý tábor som zažil až ako 25-ročný v roku 1969. Veľa som táboril aj v 70. rokoch – no nie pod hlavičkou skautingu. Keď totiž v r. 1970 komunisti druhýkrát zrušili skauting, bola otázka, čo ďalej. Ja som bol vtedy zástupca vedúceho jedného oddielu na Morave. Vtedajší vedúci už tábory nechcel robiť, aby si nenarobil problémy v robote. Napadlo mi, že by sme to mohli skúsiť vo Zväzarme. Prešli sme teda tam a ja som prevzal funkciu vedúceho oddielu. Oddiel sa nám podarilo udržať až do r. 1978, keď to vyvrcholilo jedným incidentom.

O čo išlo?

V tom roku sme boli na tábore v Krivokláte pri Pruskom. Nosili sme košeľe, mali sme šatky, ale museli byť lemované – aby neboli ako skautské. Takisto sa nikde nesmela objaviť skautská lalia. Na všetkých nášivkách sme ju museli zakryť a ani sme nemohli nosiť na košeli sľubový odznak v tvare ľalie. Na nástenke sme však mali vyvesenú fotku Jaroslava Foglara a informácie k táborovej hre. Jedného dňa

prišli na kontrolu z okresného úradu v Gottwaldove, dnešnom Zlíne, zväzáci v oblekoch(!). Vyšli z taty 603 (najparádnejšie auto tej doby – pozn. aut.). Pochodili po táborisku a začali nám vyčítať: „Ako to, že je pri stožiaru zatatá v kláte sekera?! Ved' to je skautský symbol.“ Povedal som im, že to nie je skautský symbol, ale symbol práce. No oni pokračovali: „Čo robí ten Foglar na nástenke?! Ved' je to zakázaný spisovateľ.“ Tak som im povedal, že to je len interne – počas tábora – kvôli hre. A tak ďalej. Potom si všimli naše nohavice. Keďže boli skautské, nosili sme v nich skautské opasky a tie mali na pracke skautskú ľaliu. Fakt sme nečakali, že by nás niekto za to mohol buzerovať, ale oni si to všimli a hneď z toho robili problém. Tak som sa najedoval a povedal som im, nech nás neotravujú, že my tu robíme dobrovoľne pre deti – nech idú preč. A spolu so staršími chlapcami sme ich odprevadili k autu. Oni si potom zisťovali čo a ako. Mal som šťastie, že som býval na Slovensku, kam oni z Moravy nejaký veľký dosah nemali.

Oslava 10. výročia skautingu v Hornom Srní a v Nemšovej

Keď porovnáš tábory kedysi a dnes, kam sa to posunulo?

Rozdiel vidím hlavne v programe. Ten dnešný je oveľa prepracovanejší, no už to nie je také skautské. Námet táborovej hry je napríklad nejaká rozprávka alebo nejaký príbeh. Je to pekné, ale už to nie je tak silne prepojené na táborníctvo, čo je mi trochu ľúto. My sme robili program voľnejšie. Robili sme veľa výprav, táborníckej praxe a tak. Dve hodiny popoludní sme sa venovali hre na nejaký dobrodružný námet – napríklad Alvaréz. Mali sme to vystavné tak, že sme si tam intenzívne skúšali tábornícku prax – zakladanie ohňa, prenášanie ohňa cez vodu... Vždy to bola súťaž družín (skupina 5 – 8 skautov – pozn. aut.). A pravidlá boli nastavené tak, aby v tom poslednom zápolení táborovej hry mohla vy-

tom období vyšlo strašne veľa skautských príručiek a brožúr. Skauti ich vydávali veľmi promptne, kým sa ešte dalo. V 70. rokoch sme spolu s Milošom Navrátilom z Novej Dubnice začali zhromažďovať skautské veci: príručky, odznaky, známky... Tak nejak sme obaja dúfali, že sa nám to v budúcnosti bude hodiť pri skautskej činnosti. Verili sme, že skauting sa raz musí zase obnoviť.

Máš prehľad, koľko exponátov sa Ti v zbierke nahromadilo?

Ťažko povedať. Len odznakov mám okolo 500, možno aj viac. Potom je tu kvantum príručiek, pohľadníc, časopisov... A, samozrejme, známky. Nemal som čas nejakú to katalogizovať ani som to nikdy nepočítal.

Zaplniť skautskými známkami

Máš nejakú pikošku, na ktorú si prišiel pri budovaní zbierky?

Hmm... V jednom starom skautskom časopise som našiel informáciu, že v 68. roku bol skauting v Nemšovej. Volalo sa to Hadia hrádza. Nikdy sa mi však s tými ľuďmi nepodarilo stretnúť. Ešte v 90. rokoch som zháňal kontakt na nejakých pamätníkov, ale nepodarilo sa. Potom neskôr, keď som založil zbor v Hornom Srní, som to zase skúšal, ale zase bez úspechu. Asi fungovali len krátko – tie dva roky, kým skauting zakázali.

Bol si za socializmu po tom incidente na Krivokláte ešte nejaký skautsky činný? Myslíš okrem budovania zbierky.

Ale hej. Koncom 80. rokov som sa zoznámil s vedúcim trenčianskeho antikvariátu. Dost som sa kamarátili, bol taký

som sa zapojil do činnosti tam. Potom jedného dňa za mnou prišli traja chlapci s prosbou, či by som im pomohol obnoviť skauting v Štítnej. Tak som im s tým pomohol, no neplánovane som bol dotlačený do toho, aby som im robil zborového vodcu. Takže som nejaký čas fungoval zase tam. Ešte v 70. rokoch som vážne uvažoval nad tým, že založím oddiel alebo zbor v Hornom Srní, ale situácia sa nakoniec vyvinula inak. V 90. rokoch ma zase odrádzalo, že by som bol na to sám. Mal som strach, či by som to zvládol. Deti som nepoznal a ani vo verejnom živote som sa predtým nijako neangažoval; chýbali mi kontakty.

Ale nakoniec si sa na to predsa len dal.

Hej. Jedného dňa za mnou prišiel kamarát Fero Galko, kto-

svoj život tak, aby sa vnútorne cítili, že sú skauti. Oproti iným štátom, napríklad Rakúsku alebo Nemecku, máme tú výhodu, že oldskautské oddiely sú súčasťou skautských zborov, takže sú často v živom kontakte s aktívnymi skautmi. A mnohí oldskauti sú na toto dosť naviazaní. Napríklad aj u nás: veľa funkcií vo vedení zboru vykonávajú členovia oldskautského oddielu: ekonóm, hospodár, zborový vodca a jeho zástupcovia, kronikár... Veľa ľudí si myslí, že oldskauti sú len seniori, no nie je to tak. Oldskauti sú vlastne všetci skauti, čo presiahli 26 rokov. To sú všetko ľudia, ktorí ten zbor ťahajú, aby mohol slúžiť tým malým. Nato je vlastne ten zbor – aby sme vytvorili deťom vhodné podmienky k činnosti a podľa záujmu pomáhali aj priamo na akciách. Napríklad Keke dlhé

Momentka z tábora

hrať každá družina, bez ohľadu na to, ako sa im darilo predtým. Ale chápem, že dnešné deti chcú mať v programe viac zábavy, to je normálne. Tiež som si všimol, že na dnešných táboroch sa deti málo zapájajú do družinovej služby. Za mojich čias mala každá družina raz za niekoľko dní celodennú službu, kedy zabezpečovala všetky servisné práce – varenie, umývanie riadov, rúbanie dreva – všetko okrem zásobovania.

Si jedným z nemnohých skautov na Slovenku, ktorí sa môžu pyšiť pomerne obsiahlou zbierkou skautských artefaktov. Ako si sa k tomu dostal?

Začal som ju budovať v čase, keď sme už vedeli, že bude skauting zrušený. Pamätám sa na príchod Rusov v auguste '68. Vstal som a počul som hukot lietadiel. Pustil som si rádio, aby som zistiť, čo sa deje. Keď som začul, že prišli Rusi, v momente mi napadlo: 'To je koniec skautingu'. Vedeli sme, že to speje k tomu zániku, že to zakážu. V

niekoľko albumov je asi dosť náročné. Slovensko od r. 1993 vydalo len dve známky so skautskou tematikou. Kde si sa dostal k ostatným?

Chodieval som, a ešte stále chodievam, na skautské burzy. Väčšinou ide o novodobé známky, ale mám aj veľa starších známok. Mám to potriedené podľa

Aj keď už človek nedokáže chodiť na výpravy, stále sa snaží žiť svoj život tak, aby vnútorne cítil, že je skaut

štátov a podľa abecedy. Mám tu všetko možné – posledné české známky, známky vydané k storočnici skautingu... Mám napríklad sériu predvojnových rumunských známok – tie sú dosť vzácne. Alebo mám jednu známku zo série Skautská pošta. Je to jedna z prvých skautských známok, aké boli vydané, vyšla v roku 1918.

naturista. Vždy, keď niečo zaujímavé došlo – napríklad nejaký Foglar – mi dal avízo. Zoznámil ma s jedným skautom Vojtechom Brabencom a cez neho som sa dostal do partie, ktorá sa stretávala u doktora Jablonského, primára Trenčianskej patológie. Boli to všetko bývalí skautskí vedúci z obdobia '68 – '70. Vy-

mieňali sme si informácie, rôzne materiály a špekulovali, ako zase začať skautovať.

Keď si bol taký nadšený skaut a bol si aj pri obnovení skautingu v 90. rokoch, ako je možné, že si v Hornom Srní založil zbor až po roku 2000?

Keďže sme mali v Trenčíne tú skupinu, po obnovení skautingu

rému som sa kedysi zmienil, že som robil skauting. Spolu s terajším starostom ma prehovárali, aby som ho v Srní založil. Doteraz nechápem, odkiaľ som na to nabral odvalu. Perfektné bolo, že sa pri tom zišla veľmi dobrá skupina ľudí, vrátane mojej ženy Valiky, ktorá to so mno v skautingu ťahá už od 70. rokov. Bez jej podpory by sa to nepodarilo. Týchto ľudí to naozaj chytilo. Bavilo ich to a mnohí z nich sú dodnes aktívni. Dostali to na nejakú úroveň. Pre mňa je to najväčší zásluhový čin, aký som za tie roky v skautingu urobil.

Posledné roky si dosť aktívny medzi oldskautmi. Šéfuješ celoslovenskému Kruhu oldskautov, čo je de facto spolok seniorov. Aký je skauting v tejto vekovej kategórii?

Medzi skautmi sa občas hovorí Raz skautom – navždy skautom. Mnohí z tých, ktorí boli kedysi aktívni, sú stále nadšení pre skautské ideály. A aj keď už nedokážu chodiť na výpravy a stretávky, stále sa snažia žiť

roky organizuje skautský ples. To je práve napĺňanie hesla roverov (odrastených skautov od 17 do 26 rokov – pozn. aut.): Služím. Aj ja sa snažím v rámci Slovenska dávať týchto ľudí dohromady – aby sme si vymenili skúsenosti. Organizujeme každý druhý rok medzinárodné stretnutia oldskautov, navštevujeme sa, ide me napríklad do Viedne, robíme trojstretnutia (Česko, Poľsko, Slovensko)...

Skauti majú heslo Denne aspoň jeden dobrý skutok. Darí sa Ti ho napĺňať?

Priznám sa, že vždy sa to nepodarí (smiech). Ale vnímam, že je veľmi potrebné pomáhať. Aj keby to bola len nejaká maličkosť. Pre mňa je napríklad takou malou službou, že sa starám o športovú halu – chodím ju odomykať a zamykať, udržiavam ju na poriadku, sprístupňujem ju záujemcom. To je tiež také niečo ako služba. Vždy sa nájdu nejaké drobné dobré skutky.

Srí Lanka – ostrov plný kontrastov

O Srí Lanke, malej zelenej slze, ktorá leží pri nohách obrovskej Indie, sa hovorí, že po jej návšteve sa do nej zamilujete alebo sa tam už viac nevrátite.

Vladimír Ondrejčka
Silvia Ondrejčková

My sme mali to šťastie, že ako univerzitní pedagógovia sme dostali možnosť navštíviť Srí Lanku v rámci výmenného programu Erasmus, a to zatiaľ dvakrát. Ale dúfame, že pri dvoch návštevách nezostaneme, pretože my sme sa do Srí Lanky zamilovali.

Ak by sme chceli popísať Srí Lanku a život tam do detailu, obávame sa, že by nám nestačili ani štyri vydania nášho Lipovca. Ale i tak sa o to aspoň trochu pokúsime. Ak by ste chceli nájsť jedno slovo, ktoré by Srí Lanku charakterizovalo, bolo by to asi slovo kontrast.

Napríklad už v počasi, naše cesty sa konali v zimných mesiacoch – teda rozdiel v teplotách, ktorý sme prekonalí počas našej prvej cesty, kedy sme zo snehu a ľadu prišli do slnka, vôň tropických kvetov a ovocia, bol 50 stupňov Celzia.

Doprava je zážitok

Asi najväčší šok po príchode na ostrov je šialená doprava na cestách a občas i mimo nich, ktorá je však paradoxne sprevádzaná minimom nehôd. Počas našich dvoch návštev sme strávili na Srí Lanke viac ako mesiac a za celý čas sme videli jedínú nehodu. Na ceste, ktorá by u nás občas bola maximálne na jednosmerku, sa v rýchlosti 60 km/h tlačia chodci na krajnici vrátane psov a kráv (ak máte šťastie, v určitých oblastiach stretnete i slona), tuk-tuky (typická oplachovaná trojkolka), autá, autobusy, ďalšie tuk-tuky a nejaké tie motorky a celé je to sprevádzané symfóniou trúbenia a preblikávania svetiel. Jediná šanca pre Európanov, ako to prežiť v klude, je buď „vypnúť nervy“, alebo zavrieť oči a oddať sa do rúk božích. Asi preto tu majú toľko chrámov a rôznych náboženstiev...

Samozrejme, bezpečnostné pásy by ste hľadali v autách veľmi dlho, aj tak by ste neboli úspešní. Proste štandardy bezpečnosti sú tu trochu iné. Ak by ste chceli predsa len využiť inú alternatívu k automobilovej doprave, je tu možnosť využiť kolajnice a po nich jazdiace vlaky, avšak sieť železníc je vybudovaná hlavne v okolí hlavného mesta Colombo a prepája ho s okolitými významnými centrami, ako je historické mesto Galle na juhu ostrova, ktoré nesie stopy kolonizátorov ostrova (Portugalci, Holanďania, Angličania), alebo mesto Kandy vo vnútrozemí ostrova známe budhistickým chrámom, kde podľa legendy je uložený jeden z Budhových zubov. Cestovanie vlakom, hlavne

Srí Lanka je jedno z mála miest na svete, kde je možné vidieť slona v prirodzenom prostredí

v čase dopravnej špičky, ktorá je ale v Columbe asi stále, je skutočne autentický a „povznášajúci“ zážitok. Okrem zážitku z pozorovania spokojných a živo diskutujúcich cestujúcich visiacich za jednu ruku z otvorených dverí vlaku, ktorý sa rúti krajinou až 100km rýchlosťou, je tu možnosť zažiť stav „beztiaže“, to je vtedy, keď stojíte v obrovskej mase ľudí a vaše nohy sa nedotýkajú podlahy vagónu.

Luxus i chudoba

Ďalším kontrastom je na jednej strane krásna subtropická príroda (mimochodom, Srí Lanku cestovatelia nazývajú i zeleným ostrovom), ktorá je v kontraste so všadeprítomnými odpadkami. Tým nechceme

Deti si rozumejú bez ohľadu na národnosť, rasu alebo vieru

povedať, že obyvatelia ostrova sú neporiadni, ale skôr je to dôsledok výchovy obyvateľov a v podstate úplnej absencie zberu komunálneho odpadu v oblastiach mimo veľkých miest. Takže jediné východisko je odpad buď spáliť, alebo proste odhodiť pri ceste. Na druhej strane je objem produkovaného odpadu omnoho nižší ako je obvyklé v Európe.

Rovnako všade prítomná chudoba a jednoduchý život miestnych obyvateľov hlavne mimo veľkých miest je v priamom kontraste s honosnými až gýčovými novými štvrtami, ktoré sa aktuálne budujú hlavne na pobreží hlavného mesta Colombo. Na jednej strane sa budujú nové umelé štvrte v mori (podľa vzoru Dubaja a iných arabských miest) a na druhej strane ani nie 30 km odtiaľ sa tiahnu po pobreží slumy (chudobné štvrte pozostávajúce z drevených chatrčí a rôznych provizórnych príbytkov), ktoré lemujú železnicu a tvoria špecifickú panorámu, tvorenú železnicou, chatrčami a posedávajúcimi obyvateľmi v pozadí s krásnymi pieskovými plážami a azúrovým Indickým oceánom, a to všetko lemované všadeprítomnými kokosovými palmami.

Úsmev stále na tvári

Ale Srí Lanka napriek svojej chudobe nie je smutnou krajinou, práve naopak. Skutočným a pretrvávajúcim zážitkom sú práve miestni „obyčajní“ ľudia, ktorí napriek jednoduchosti svojho života nestrácajú úsmev na tvári. Po troch dňoch sme zistili, že aj my vieme spomaliť, „skludniť sa“, a používať svaly na tvári (úsmev) o trochu viac, ako je to zvykom v našom upoňahanom a rýchle pulzujúcom živote na starom kontinente.

Otázky „Hello, how are you?“ (Ako sa máš?) „Where are you from?“ (odkiaľ si?) nás tu sprevádzali na každom kroku a zneli z úst tak malých detí až po seniorov fičiacich okolo nás na starých bicykloch. Všetko je to sprevádzané úprimným úsmevom od srdca a žiariacim pohľadom. Bolo pre nás príjemné prekvapenie, že už maličké deti rozprávajú anglicky, čo je jedným z pozitívnych prvkov dedičstva britských kolonizátorov, keďže i po získaní samostatnosti v roku 1948 si Srí Lanka ponechala školský systém podobný britskému vrátane vyučovania anglického jazyka už od malička.

Viac o tomto očarujúcom svete, ktorý sa pozvoľne mení pod váhou turistického ruchu, keďže je vyhľadávanou destináciou cestovateľov z celého sveta, nájdete v niektorom z ďalších čísiel Lipovca.

Tuk-tuk: Najtypickejší dopravný prostriedok na Srí Lanke

Môj skautský život

Často si uvedomujem, ako mi skauting zmenil život, a kladiem si otázku, čo keby skauting neexistoval.

Daniela Sokolová

Mala by som toľko skvelých kamarátov? Ako by sa zmenil môj postoj k životu?

Bola by som rozvinutá vo všetkých oblastiach rozvoja, ktorý mi skauting ponúka? Keď som bola malá a ešte som len začínala so skautingom, brala som ho ako nejaký krúžok. Ale postupom času si uvedomujem, že je to určitý štýl života.

Začína sa to hneď na družinovke. Pýtate sa, čo je to

družinovka? Je to schôdza, na ktorej sa stretávame každý týždeň. Stretávame sa skupinka ľudí približne rovnakej vekovej kategórie. Hráme rôzne hry, učíme sa rôzne nové veci (ako napríklad uzly, prvú pomoc, ako prežiť v prírode), smeje sa, chodíme na výlety, plníme spolu rôzne výzvy. Máme aj svoj názov, pokrik a aj vlajku. Každá družina ma svojho „šéfa“, tzv. radcu. Radca vymýšľa program a vedie družinu. Aj ja som radkyňa. Vedím družinu mladších skautiek. Spolu fungujeme od septembra 2017. Ale skautský život sa nekončí iba v družine. Pokračuje v oddiele, kde je viac družín, a taktiež má svoj názov. Spolu chodíme na víkendové akcie a rôzne výlety. Všetky oddiely patria do zboru. Každý zbor má veľké zborové akcie, ako tábor, akcia Sv. Juraj, Ferdo a podobne.

Hneď ako sa začal nový rok 2018 sa starší skauti vydali už druhýkrát na chatu vo Vitanovej v krásnom oravskom prostredí. Spolu zachraňovali Zem s rozprávkovou postavičkou Wall-E. Zároveň každý rok v období fašiangov organizujeme skautský ples. Tentoraz sa jeho 13. ročník konal 10. februára. Preniesli sme sa do 60. rokov a do tanca nám hrali DJ Janečka a ČEPE Music Band. Ples sme otvorili my starší skauti retro tancom. Spolu ako partia sme si ples veľmi užili a dúfam, že aj naši hostia, ktorí prišli naozaj skvelo vymodení v retro oblečení. K dispozícii bol aj fotokútik s originálnymi „sta-

Fašiangový pochod

Jarmila Pavlačková

V utorok pred Popolcovou stredou kapela Kurník šopa urobila menší fašiangový pochod po uliciach. Sprevádzali ich aj dievčatá v krojoch. Radosť a veselú náladu priniesli aj do CSS Lipovec. Tak ako sa k tradícii patrí, pochovali aj basu – tento rok v pohostinstve U Alfa. Nechýbala dobrá nálada a, samozrejme, aj tradičné fašiangové šišky. A 40-dňový pôst sa mohol začať...

rožitnosťami“. Na konci februára sme sa tiež zúčastnili na futbalovom turnaji v Bratislave. Vo svojej kategórii sme my dievčatá obsadili pekné druhé miesto. Víťazstvo nás minulo len o jeden gól v penaltách. Naši skauti zožali úspech a prekvapivo sa umiestnili na prvom mieste.

So skautingom zažívam veľa skvelých zážitkov, nových dobrodružstiev a získavam veľa nových priateľstiev. Spoznávam ľudí z celého Slovenska, ba aj sveta. Spoznala som skvelých ľudí na radcovskom kurze, rôznych turnajoch a najväčšej celoslovenskej akcii pre radcov s názvom Radcovské fórum (RF). Je to veľká česť, že som sa mohla zúčastniť

tejto veľkej akcie, pretože miesto je iba pre 100 radcov z celého Slovenska. Dokonca s niektorými sa pravidelne stretávame. Sú to ľudia z Trnavy, Piešťan, dokonca aj z Martina. Hoci sme sa na RF-ku prvýkrát videli, vedeli sme, že z nás budú skvelí kamaráti. Každému dieťaťu aj dospelému človeku chceme odkázať, že skauting je skvelý a určite by ste ho mali skúsiť aj vy. Stal sa už súčasťou môjho života a vďaka nemu som zodpovednejšia a verím, že aj zručnejšia. Ak sme vás zaujali, navštívte našu webovú (117zbor.skauting.sk), facebookovú stránku (facebook.com/117zbor.skauting) a Instagram ([@117zbor](https://www.instagram.com/117zbor)). Staň sa skautom aj TY!

Aforizmy

Načo kráčať s dobou,
keď sa ňou dá pohodlne zviest'.

Slepý jasnovidec budúcnosť
vidí čierne.

Recept na líniu:
Menej chodov, viacej schodov.

Cestné retardéry spomaľujú
pribrzdencov za volantom.

Život je síce pes,
ale občas celkom odviazaný.

Tých, čo nosia hlavy v oblakoch,
zamračených nevidno.

Kto má za ušami, nie je nutné
hyena, ak nebaví ho hygiena.

Tí, čo žijú radi z darov,
žijú darmo.

Ani bohatému národu
neprospieva, ak jeho otec
bol chudobný duchom.

Autor: LV

	BYLINA S RUŽOVÝMI KVETMI	PÍSMOVÝ ZÁZNAM	TLAČOVÁ AGENTÚRA MEXIKA	ANGLICKÝ TORPÉ- DOBOREC	OBRODENIE	POMŮCKY: DANDA, HIÁT, TRUSS, KIRNA, KLOPS	TOHO ČASU (SKRATKA)	ZÁVORÁR (HOVOR.)	ŠKODA	SLIEĎ, PÁTRAJ	HARMÓNIA
OPAK NOVO						STARÁ ANGLICKÁ JEDNOTKA HMOTNOSTI PRE SENO A SLAMU MAYOTTE (KÓD)					
TAJNIČKA 1											
VÝVOZ							ZNAČKA PRE MILIMOL VÄČŠÍ ZVÄZOK OBILIA				
ZONE TIME			PREHRA V BOXE TAJNIČKA 2			SPARNO MENO INGRIDY					
	OPEČENÉ MLETÉ MÄSÖ, MÄSITÉ JEDLO	ONÄ SÄMÄ MESTO V ČR							ABSOLÚTNÝ (SKR.)	BYVÄLÝ ČESKÝ HÖKEJISTA (BRONISLÄV) NÄDOBA NÄ VÝROBU MÄRGÄRINÖVEJ EMULZIE	
KLAUS KUHNKE ARCHIV (SKR.)				LYŽIÄRSKÄ VETROVKÄ ÄMERICÄN ÄCÄDEMÝ OF ÄRTS ÄND LETTERS						MEDZERA, ŠTRBINA TEBÄ	
ŠPÄNIELSKÄ RIEKA					GRÄND PRIX POVÄLÄ		ÜDIERÄŤ ÖKRESNÄ VOJENSKÄ SPRÄVÄ (SKR.)			SIGNÄTURE VERIFICATION APPLICATION MIMÖVLÄDNÄ ÖRGÄNIZÄCÄ (SKR.)	
ÖBLIÄTÄ							TAJNIČKÄ 3 ZÄKLÄDNÄ ÖRGÄNIZÄCÄ				
ÖPÄKÖVÄNE PIL						SÜČÄŠŤ VEŽE KÖSTÖLÄ				BÜNICHÄNÄ	
SNOVÄLÖ						KÄMÄŇ NÄ BRÜSENIE				ÖNÝ	

Príde dedo Kebísek k Jurovi do obchodu a pýta si žiarovku. Juro mu hovorí: „No tak máme tu takéto halogénové, potom úsporné, tie sú drahšie, no a potom ešte takéto nové – že Osram.“ Dedo Kebísek vraví: „Daj mi... (tajnička) “

Buďte dobrí, ak môžete

V nedeľu 25. 2. 2018 mali možnosť prežiť príjemné popoludnie tí, ktorí prijali pozvanie členov spevokolu a dobrovoľníkov z farnosti Bolešov na divadelné predstavenie „Buďte dobrí, ak môžete...“, ktoré odohrali vo veľkej sále kultúrneho domu v našej obci.

Jarmila Pavlačková

Divadelné predstavenie opisuje životné situácie zo života sv. Filipa Neriho – „veselého svätého“. Hovorí o jeho úzkom vzťahu s deťmi z ulice. Práve im podával pomocnú ruku a svojou veselostou si získaval ich srdcia. Prostredníctvom radosti, hier a dobrej nálady im ukazoval základné životné hodnoty.

Divadelné predstavenie zrežirovala pani Anka Opatíková z Bolešova, ktorá má najväčšiu zásluhu na tomto diele. Zahrali si spolu deti, dospelí i seniori. Vystúpilo 35 účinkujúcich. O technické záležitosti sa postarali 3 technici, scénu a kostýmy si vyrobili svojpomocne.

Hlavnú postavu – Filipa Neriho stvárnil náš rodák Vladislav Galko a schopil sa jej ako skutočný profesionál. Zahrala si v ňom i jeho manželka a 3 deti. Neodpus-

tila som si otázku: „Čo ti dala táto úloha?“

Vladislav Galko: „V prvom rade sa chcem poďakovať hlavne Pánu Bohu, že nám dal všetkým veľa síl. Verím, že sa nám aspoň trochu podarilo ľuďom spríjemniť nedeľné popoludnie. Chcem sa aj touto cestou poďakovať všetkým, ktorí nám zabezpečili v Hornom Srní vynikajúce podmienky pre vystúpenie.“

Pre mňa osobne bola daná úloha spojená hlavne s trpezlivosťou a pokorou. Je to o veľkej zodpovednosti. V danej úlohe ako keby som prežíval niektoré úseky môjho osobného života.

Naše divadelné predstavenie spojilo všetky vekové generácie. Je náročné všetko dokonale prepojiť, ale máme veľmi kvalitnú režisérku a kostymérku. Každé vystúpenie bolo niečím iné, teda originálne.

Stračia

Straka k strake sadá,
ako vrana k vrane.

Nadväzujú vzťahy
jarné – nebadane.

Vyhliadli si miesto
na útulné hniezdo...

Už zvlakujú jarným
chvatom

halúzky a konáriky...

Všetko lesklé teraz počká,
teraz majú iné –
vtáacie priority

Poskakujú po konároch
staviteľia s krídelkami.
Obhliadajú svoje dielo,
či má správny pomer slamy.
Zo špásu sa prekárajú,
huncútsky si krákajú,
veď nech všetci vôkol vedia,
že si domček stavajú...

Anna Prnová

Spoločenská kronika

Manželstvo uzatvorili

20.1.2018 Maroš Kirsch
a Denisa Koníčková

17.2.2018 Jozef Meščánek
a Mária Burdejová

Naši noví občania

5.1.2018 Rastislav Turčík
17.1.2018 Dominik Hasidlo
19.1.2018 Paulína Zajíčková
16.2.2018 Rebeka Švajlenínová
19.2.2018 Nina Švančárková

Navždy sme sa rozlúčili

16.12.2017 Matilda Martišková
2.1.2018 Alžbeta Masiarčinová
4.1.2018 Marie Bělejová
11.1.2018 Emanuel Mazán
27.1.2018 Marián Púček
31.1.2018 Janka Fellnerová
12.2.2018 František Šimák
23.2.2018 Julian Kebísek

**Svoje články a námety
posielajte na adresu
lipovec@hornesrnie.sk**

Šťastnú Veľkú noc

Milostiplné a požehnané
veľkonočné sviatky,
nádej z Kristovho víťazstva,
vďačnosť a lásku voči Spasiteľovi
a hojnosť zdravia síl vám želajú

pracovníci Obecného úradu
v Hornom Srní
a redakcia Lipovca